

S

TEZICE

GIMNAZIJA NOVO MESTO

60 LET

december 2013

1116756

D2214/3222

Stezice so glasilo dijakov Gimnazije Novo mesto.

Naslov uredništva: Gimnazija Novo mesto (za revijo Stezice),
Seidlova cesta 9, 8000 Novo mesto
gimnazija.stezice@gmail.com

Odgovorna urednica: Sara Ržen

Mentorica: Natalija Petakovič, prof.

Sodelavci: Robert Šupe, prof., Luka Petravič, Lara Radkovič,
Nikita Blatnik, Sara Povše, Nika Bratkovič, Jakob Piletič, David
Voglar, Tjaša Abazovič, Nina Florjančič, Laura Pust, Ema
Maznik Antić

Uredniški odbor: Ema Butara, Polona Brajkovec, Andreja
Dobrovoljc, Žiga Krevs, Ana Penca

Lektoriranje: Natalija Petakovič, prof., Suzana Krvavica, prof.

Oblikovanje: Uroš Topić

Tisk: Grafika Tomi

Naklada: 500 izvodov

Založila: Gimnazija Novo mesto

Kazalo

Beseda urednice.....	5
Beseda ravnateljice.....	6
Steziice skozi čas	8
60 let Stezic.....	9
Ko spregovori strah in trepet Stezic.....	13
Pogovor z Igorjem Lukšičem.....	16
Pogovor s profesorico Suzano Krvavico	19
Aktualno.....	23
Modna pista z namenom.....	24
Ocene filmov	26
Pogovor z Nejcem Gazvodo.....	36
Vile v škatlah.....	39
Ustvarjamo.....	42
Ljubezensko pismo	43
Po koncu začetek.....	45
Poezija.....	48
Sara, Sara, ljubka Sara	49
Poleg mene	50
Se še spomniš?	51
Oh, Ema!	52
Nova perspektiva.....	52
Ko je zima	53
Svoboda	53
Ne tam.....	54
Svet	54
Pesem neznancu	55
Kratke zgodbe	56
Do lune	57
Gora, Boris in ukradena mula	58
Korak v neskončnost.....	61
Ni lepšega kot vonj po jutranji kavi.....	62
Iz drugega kota	64
Po svetu.....	65
Cvetovi Afrike.....	66
Večne modrosti.....	68

Sara Ržen

Odgovorna urednica

Letos smo obeležili 60 let izhajanja Stezic na naši eminentni gimnaziji. Stezice so eno najstarejših glasil, kar jih je izhajalo na Slovenskem. Kljub vzponom in padcem, ki jih je glasilo doživljalo, so vztrajne gimnazijske glave še vedno objavljale in se trudile. Z leti je entuziazem žal pošel in tudi gimnazijci niso več pokazali veliko veselja za tiskane medije. Sedaj smo tu, 60 let kasneje, in samo peščica dijakov je izdelovala to neverjetno staro glasilo. Letošnja številka bi morala biti triumf in počastitev prve, žal pa je postalo golo prosjačenje ljudi, ki jih umetnost ne zanima več. Vsi imajo rajši "televizijo", umetnost kot tako pa so potisnili na stranpoti, na stezice, ki pa žal ne peljejo nikamor, razen v slepo ulico, ki jo bomo tako ali tako dosegli tudi po štiripasovnici. "Življenje najbolje uporabimo, če ga porabimo za nekaj, kar traja dlje kot življenje samo," je izjavil William James.

In zakaj ne bi raje uporabili življenja za umetnost, ki traja večno? Saj vem, da smo samo šolsko glasilo, ampak zakaj ne bi obudili novomeške pomladi ali jo ponovno ustvarili ter se zbudili iz apatičnosti vsakdanjika? Verjamem v gimnazijce, da bodo ponovno pokazali zanimanje za to staro obliko prenašanja informacij. Čeprav se v današnjem času s svojo polno mero optimizma počutim kot bedak, ampak sanjam lahko še vseeno. Tega mi nihče, prav nihče ne more vzeti.«

Sara Ržen, 4. D

»Ne glede na to, kdo si ali kaj počneš, vsi se srečamo na stopnicah.«

Beseda ravnateljice

Kakšni so vaši spomini na gimnazijska leta?

Na gimnazijska leta v bistvu nimam lepih spominov. Pa ne zaradi učiteljev ali šole, temveč bolj zaradi razvojnega obdobja, v katerem se znajdeš v srednji šoli. To je čas, ko vsak vzpostavlja svojo avtonomijo in se počasi odceplja od družine. Najstništvo je težko obdobje in dostikrat to enačimo s šolo, kar pa sta dve popolnoma različni stvari. Sicer na šolo imam lepe spomine.

Je bil to vaš cilj ali naključje, da ste se vrnili na gimnazijo?

No, ko sem odšla iz gimnazije, sem prisegla, da nikoli več ne bom prestopila praga Gimnazije Novo mesto. In ko sem imela v času študija prakso na neki osnovni šoli, študirala sem socialno delo, sem se odločila, da tega absolutno ne bom delala, zagotovo pa ne na svoji bivši šoli. Ko smo se selili iz Ljubljane v Novo mesto, je bilo na gimnaziji razpisano prosto delovno mesto svetovalne delavke za nadomeščanje za polovični delovni čas. To je bilo konec leta 1999. Poklicala sem svojo sošolko s fakultete in ji rekla, naj se javi. Po enem mesecu je dobila službo za nedoločen čas drugje in mene prepričala, da je polovično nadomeščanje za pol leta točno to, kar sem v tistem trenutku potrebovala.

Ostali ste. Kaj ste delali potem, ko se vam je pogodba iztekla?

Bila sem svetovalna delavka in hkrati tudi knjižničarka, nato samo svetovalna delavka. Kasneje sem delala kot pomočnica ravnateljice in sedaj kot ravnateljica.

Je bila vaša želja, da postanete ravnateljica?

To ni bila nikoli moja želja. Tudi razmišljala prej nisem o tem. Meni je pomembno delo samo in navsezadnje tudi rast skozi izkušnje. Da delaš v dobro šole – se pravi celotne skupnosti. Nikoli ne gledam, kaj bom jaz imela od tega. Bolj sledim temu, kar bi bilo dobro in obenem koristno za vse nas, za šolo kot celoto.

Kaj vas pri delu najbolj veseli/ovira?

Ko sem bila še pomočnica ravnateljice, sem si nekoliko drugače predstavljala delo ravnateljice. Šele ko sem postala ravnateljica, sem spoznala, kaj vse to delo prinese s seboj. Ni mi všeč, da imam premalo časa za delo z ljudmi. Poskušam si vzeti čas za pogovore s profesorji. Ampak za to človek potrebuje ogromno časa, potem pa ga zmanjkuje za druge stvari, ki se ti sicer velikokrat zdijo nepotrebne, morajo pa biti opravljene.

Treba je vlagati v ljudi. V vas dijake, zaposlene, zato da lahko vsi skupaj dobro sodelujemo in dosežemo dobre rezultate.

Kako ste se počutili, ko so vaši nekdanji profesorji postali vaši sodelavci in ste se z njimi tikali?

Z eno besedo – hecno. Ko stopiš v zbornico kot sodelavec, je to čisto drugačna izkušnja. Konec koncev, ne glede na to, kdo si in kaj počneš, se vsi srečamo na stopnicah. Vsi smo samo ljudje.

Kako vidite današnjo mladino? Kaj bi jim želeli sporočiti?

Ko beremo stare gimnazijske zapise, opazimo, da so vse generacije profesorjev govorile: »Ta mladina je grozna, 'šprica', nobenih vrednot nimajo. Obupni so.« Vidim, da mi nismo niti malo drugačni. Uporabljamo iste (zgodovinske) stavke. Seveda ste drugačni, kot smo bili mi, ker ste druga generacija in seveda se vaše vrednote razlikujejo od naših. Rastete v drugačnem okolju in vam ne zavidam, v kakšen svet vas bomo spustili.

Morate pa zaupati vase. Najti morate tisto, kar vas veseli v življenju, ne glede na to, kaj drugi pravijo ali mislijo o tem. Vlagaj energijo in delaj to, kar te veseli, študiraj tisto, kar te veseli. Pred leti so bili veliki politični pritiski, da moramo dijake pri kariernem svetovanju usmeriti v naravoslovne in tehnične študije. To je vzgajanje nesrečnih ljudi. Programiranje nesrečne družbe. Če študiraš ali za svoj poklic izbereš, kar te ne veseli in v kar ne verjameš, je velika verjetnost, da boš nesrečen.

Sara Ržen, 4. D

Stežice

skozi čas

STEŽICE
6

STEŽICE

STEŽICE

250
STEŽICE

STEŽICE

STEŽICE

STEŽICE

STEŽICE

STEŽICE

60 LET STEZIC

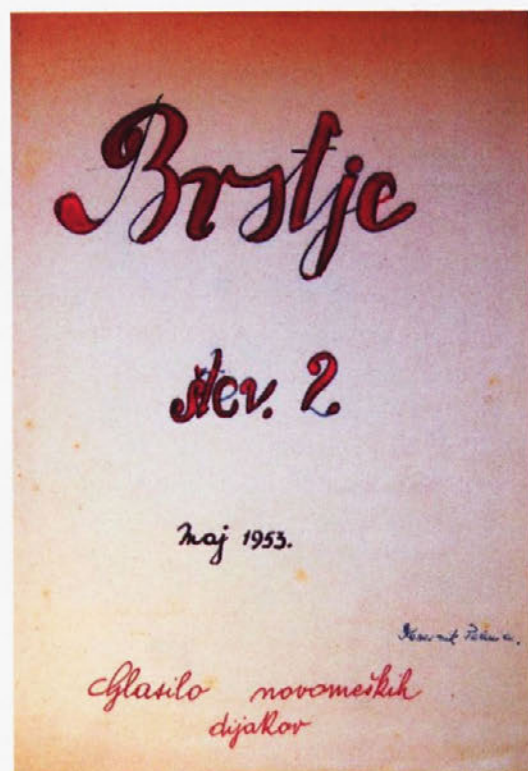
Novomeška gimnazija je bila ves čas, od svoje ustanovitve leta 1746, tudi pomembna kulturna ustanova, vse do leta 1918, do razpada avstro-ogrske monarhije, pa tudi pomemben dejavnik slovenstva. O tem pričajo podatki o narodnozavednih dejanjih dijakov in profesorjev v 19. stol., pripadnost maternemu jeziku in slovenski kulturi pa izkazujejo tudi dijaška glasila, ki so vseskozi izhajala izključno v slovenščini.

»Najstarejši doslej znani dijaški list z imenom Rojak je izšel pred 149 leti, v šol. letu 1864/65. Sledil mu je list, ki nima ohranjenega imena, izhajal pa je v šolskem letu 1866/67. Ta dva lista se pridružujeta 30 dijaškim listom, ki so v obdobju od 1823 do 1868 izhajali na gimnazijah, Alojzijevišču, učiteljiščih in semeniščih v Mariboru, Ljubljani, Celju in Novem mestu. To je čas, ko je stroga avstrijska cenzura ovirala izhajanje narodnostno obarvanega časopisa in smo bili Slovenci 4 desetletja, od Vodnikovih Lublanskih novic do Bleiweisovih Kmetijskih in rokodelskih novic, brez slovenskega časopisa. Prav v tem času popolne praznine so dijaki na Slovenskem izdajali kar 5 dijaških listov.

Časnikarstvo na Slovenskem dobi nov zagon v obdobju marčne revolucije. Zanimiva je primerjava: do leta 1868 je izhajalo v slovenskem jeziku skupno 24 časnikov, ki so izšli v 117 letnikih. V istem obdobju je izhajalo 41 dijaških listov, ki so dali skupaj 21 letnikov. Ta podatek priča o veliki želji po ustvarjalnosti in hotenju dijakov po pisanju v domačem, slovenskem jeziku.« (Jakopec, 1996, str. 104).

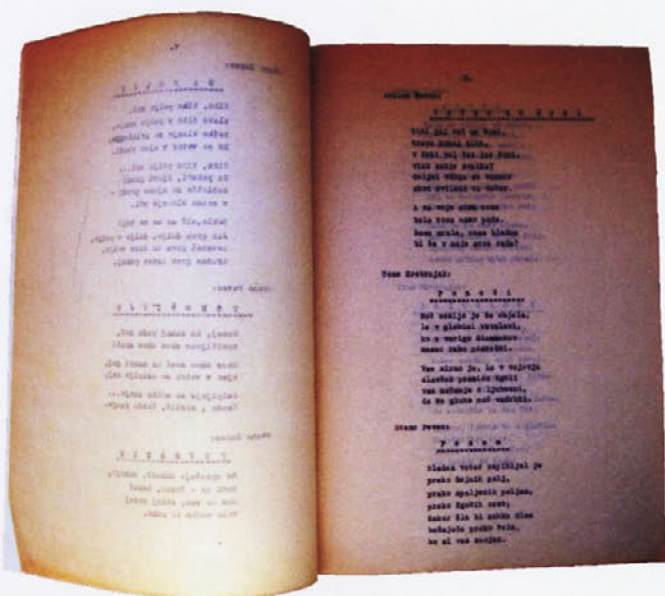
V 19. stoletju so dijaki novomeške gimnazije izdali 9 različnih listov oz. glasil: Rojak, 2 lista brez naslova, Zora, Brstje, Na prelji, Obad, Ilirija in Vigred. Od teh so hranjeni le Obad, 1. in del 2. Ilirije ter rokopis Vigredi. Ostali listi niso ohranjeni, podatki o vsebini in sodelavcih so ohranjeni v spominskih zapisih avtorjev, med katerimi so bili tudi pisatelj Ivan Tavčar, ki je v dijaškem listu objavil svojo novelo Madame Amelie, pesnik Oton Župančič ter slikarja Ivan Vaupotič in Josip Germ.

2 Brstje, predhodnik glasila Stezice

1 Ročno naslikana naslovnica glasila

3 Šolsko glasilo iz leta 1953, napisano na pisalni stroj

V prvi polovici 20. stol. so dijaki novomeške gimnazije do konca 1. svetovne vojne izdali naslednje liste oz. glasila: Petelinček, Trobenta z gimnazije, Pikrohedis, Aurora, Raglja, Izpod Gorjancev, Album, Inter musas septimae in list brez naslova v letu 1916/17. Tudi ta glasila večinoma niso ohranjena. Od omenjenih izstopa glasilo Izpod Gorjancev, izšlo v letu 1910/11 na 152 straneh. Glavni pisec in ilustrator je bil Jože Cvelbar. Album iz leta 1915/16 je urejal Anton Podbevšek, v njem je že sodeloval tudi Miran Jarc, ki je s svojim literarnim krožkom soustvarjal satirično-humoristični list Inter musas septimae.

Po 1. vojni je v letih od 1918/19 do 1938/39 s presledki izhajal dijaški list Vesna. Vsi letniki niso ohranjeni. V zadnji številki najdemo zapis, da se je uredništvo trudilo »obuditi spečo Vesno 1937«, vendar pri tem niso bili uspešni, saj je tudi zadnja številka Vesne ostala le v rokopisih.

Različni krožki in društva so v letih med obema vojnama izdajali še glasila Soča (glasilo primorskih dijakov na novomeški gimnaziji), Zarja (dijaška organizacija Prosveta), Krka (literarni krožek pri Podmladku Rdečega križa), Mlada misel (razredni Podmladek RK petošolcev), Zarja (list dijakov, stanujočih v frančiškanskem konviktu), Mladčevski

vestnik, Ciganček (nižješolski list), Trdinov skavt (Trdinov steg skavtov na gimnaziji) in Blisk (sodeč po vsebini glasilo katoliške mladine).

Omenjeni dijaški listi, ki so izhajali na Gimnaziji Novo mesto do leta 1953, so ohranjeni v rokopisni zbirki Knjižnice Mirana Jarca in v rokopisni zbirki frančiškanskega samostana v Novem mestu. Podrobno bibliografijo gimnazijskih glasil je izdelal novinar in urednik Miloš Jakopec in je objavljena v zborniku 250 let Gimnazije Novo mesto 1746–1996.

Po 2. svetovni vojni, v šol. letu 1952/53, je literarni krožek dijakov Gimnazije Novo mesto izdal 2 številki glasila Brstje.

Stezice, in sicer kar 3 številke, so začele kot glasilo novomeških gimnazijcev izhajati v šolskem letu 1953/54. Od tega leta dalje so izhajale vsako leto, in sicer vsaj ena, včasih pa tudi 5 števil. Stezice so izhajale kot glasilo novomeških gimnazijcev, literarnega krožka, glasilo novomeških dijakov ali kot list oz. glasilo vseh novomeških srednješolcev. V času usmerjenega izobraževanja so bile Stezice glasilo učencev Srednje šole pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve, kot se je takrat imenovala gimnazija. Med uredniki zasledimo številna znana imena, dijake, ki so kasneje postali novinarji, uredniki, profesorji, umetniški ustvarjalci, npr. gledališki režiser Janez Pipan, novinarji Slavko Splichal, Tone Jakše, Alenka Auersperger, zdravnik dr. Janez Kramar, politik Igor Lukšič, profesorica slovenščine Suzana Krvavica itd.

Redne številke so poleg različnih člankov in intervjujev vedno vsebovale tudi literarno prilogo. Posebne številke Stezic so izhajale na obrambni dan z naslovom Partizanske Stezice, običajno po 3 številke. Ena je izšla pred vajo v šoli, dve pa na terenu, kjer je potekala vaja. Posebna številka je večkrat izšla tudi v počastitev kulturnega praznika na Prešernov dan. Tekste, ki so jih večinoma oddajali v

rokopisih, so dijaki pretipkali na pisalnih stroj, glasilo pa razmnoževali na ciklostil ali fotokopirali. Jubilejne številke, npr. ob 30-letnici Stezic, so bile natisnjene v tiskarni.

Glasilo Teden slovenskega filma so od 1976 do 1990 vsako letu ob festivalu slovenskega filma izdali dijaki filmskih krožkov na gimnaziji in sosednji ekonomski šoli. To tematsko glasilo je prenehalo izhajati ob zatonu Tedna slovenskega filma in prenehanju delovanja filmskega krožka.

V devetdesetih letih so izšle dve do tri številke šolskega glasila letno. Ob 250-letnici šole je izšla vsebinsko bogata jubilejna številka Stezic s spominskimi zapisi nekaterih znanih bivših gimnazijcev. S pojavom privatnih tiskarn je tiskanje šolskega glasila postalo dostopnejše, računalnik pa je v 2. polovici devetdesetih dokončno izpodrinil pisalni stroj in olajšal pripravo tekstov za tisk.

Z napredkom računalniške tehnologije se je spreminjala tudi oblika Stezic. Sodobna tehnologija je močno olajšala oblikovanje glasila, ilustracije so izpodrinile fotografije, barvni tisk je postajal vedno bolj dostopen. Žanrsko so bili teksti še vedno raznoliki, opaziti pa je upad interesa za objavljane literarnih besedil. Ob 50-letnici Stezic je uredniški odbor izvedel natečaj za najboljše razredno glasilo, zmagovalni razred je bil nagrajen z enodnevnim izletom. Ob tej priložnosti so dijaki pokazali veliko izvirnost tako pri vsebini kot pri oblikovanju glasil. Ni pa to vplivalo na povečanje interesa za ustvarjanje in branje šolskega glasila. Naklada Stezic je v naslednjih letih upadala, dijaki glasila kljub dostopni ceni niso pokupili, veliko izvodov smo kasneje podarili osnovnošolcem na informativnem dnevu.

Z razmahom sodobnih komunikacijskih tehnologij, interneta in socialnih omrežji upada naklada vseh tiskanih medijev, kar se (po moje) odraža tudi v pomanjkanju interesa za ustvarjanje šolskega glasila. Uredniški odbori so velikokrat imeli težave s pridobivanjem besedil, kar velja tudi za to številko. Ob častitljivem jubileju gimnazijskega šolskega glasila se tako poraja vprašanje, kakšna je vloga šolskega glasila danes. Kaj je tisto, kar bi dijake resnično pritegnilo k ustvarjanju in objavljanju svojih besedil, fotografij, ilustracij? Je smiselno, da smo profesorji tisti, ki priganjamo dijake, naj vendar ustvarijo svoj časopis? Vrsto let so dijaški listi izhajali v ilegali in iz čiste potrebe po izražanju v maternem jeziku in umetniškem ustvarjanju. Vendar so bili to res drugi časi, ko srednješolci niso imeli ne svojih časopisov, ne telefona, ne interneta. Danes je tržišče zasuto z revijami za mlade, internet in drugi mediji nudijo številne možnosti za ustvarjanje in objavljane umetniških izdelkov. Kako torej privabiti današnje gimnazijce, da bi vendarle ohranili tradicijo šolskega glasila? Ga je sploh še potrebno tiskati, naj bo prihodnja številka v spletni obliki? Kakor koli, želim si, da bi ustvarjalnost gimnazijcev našla svoje mesto tudi šolskem glasilu, o njegovi obliki in vsebini pa naj odločijo dijaki, saj je to njihov časopis.

Natalija Petakovič, prof.

4 Avtor fotografije: Luka Petravič, 1. D

*Ko spregovori
strah in trepet
Stezič*

Janez Kramar praznuje dva rojstna dneva letno – uradnega in dejanskega. Je doktor medicine. Ima največ zaslug za odprtje urološkega oddelka v Splošni bolnišnici Novo mesto. Njegov delež pri operativnem zdravljenju prostate je izjemen tudi v slovenskem merilu. Je častni meščan Novega mesta. V srečnem zakonu so se mu rodili trije otroci. Na poti je že 10. vnuk. Bil je urednik Stezič. Le kaj si lahko moj dedek sploh še želi?

Pred upokojitvijo si bil zdravnik v novomeški bolnišnici. Koliko časa si opravljal ta poklic? Zakaj si si izbral prav poklic zdravnika?

Z ženo Marinko, s katero sva se spoznala na medicinski fakulteti, sva isti dan končala medicino, čez 9 dni sva se poročila, 1. oktobra 1963 pa sva se zaposlila v novomeški bolnišnici. Vmes sva opravila še specialistične izpite in 30. aprila 2012 sva se skupaj upokojila. Kot zdravnika sva torej delala 5 mesecev manj kot 49 let.

Dolgo sem nihal med slavistiko in medicino. V predzadnjem letu gimnazije sem se odločil za medicino, ker sem po vaseh videl veliko bolnih in trpečih ljudi, ki takrat niso mogli do zdravnika ali v bolnišnico, saj kmetje takrat niso imeli zdravstvenega zavarovanja. Želel sem jim pomagati.

Tudi sam si v najstniških letih obiskovali gimnazijo. Zakaj si izbral ravno to šolo?

Ko sem kot osnovnošolec bil nekajkrat v Novem mestu in videl stavbo gimnazije, sem si močno želel, da bi po končani osnovni šoli nadaljeval izobraževanje na tej spoštovani in po vsej Sloveniji cenjeni ustanovi. In te sanje so se mi uresničile jeseni leta 1950.

Kakšni so tvoji spomini na dijaška leta?

Dijaških let se spominjam samo v najlepši luči. Spoznal sem številne profesorje, ki so bili zame najvišja avtoriteta in sem jih izredno spoštoval in cenil. Lahko rečem, da sem imel za vse iskren občutek, da se močno trudijo za to, da so nas izobraževali, pa tudi vzgajali. Menim, da jim je to uspelo, saj smo vsi uspešno opravili gimnazijo, se vpisali na različne fakultete, jih dokončali ter bili pozneje na svojih delovnih mestih dokaj uspešni.

Kot dijaki smo bili vsi v razredu prijatelji in si pomagali med sabo ter si želeli vse dobro. Dobro smo se zavedali, da je bila nam usoda naklonjena, da smo dobili možnost izobraževanja, kajti mnogim v tistem času to ni bilo dano.

Kot dijak si sodeloval pri Stezicah. Zakaj si se odločil za to?

Moram povedati, da me je že v zadnjih letih osnovne šole zelo pritegnila literatura, predvsem lirična poezija. V zadnjem letu osnovne šole sem tudi že sam koval prve verze, pozneje, v gimnaziji, pa me je literatura vedno bolj osvajala. In sem izvedel za Stezice (takrat so potekale pod okriljem literarnega krožka) in spoznal starejše sodelavce. Nekoliko boječe sem se jim pridružil in se udeleževal sestankov, ki so bili izključno po pouku. Na teh srečanjih smo brali svoje pesmi ali prozna besedila. Moje pesmi so ugodno sprejeli in me spodbujali, naj nadaljujem s pisanjem.

Bil si tudi urednik. Kako si prišel do tega naziva? Koliko časa si opravljal to nalogo? Kaj ti je bilo najbolj všeč pri uredniškem delu?

Bil sem zelo aktiven v literarnem krožku na šoli, vedno več sem pisal, zato so me v predzadnjem letu gimnazije izvolili za urednika. Stezice sem urejeval dve leti. Kot urednik se nisem počutil nič pomembnejšega od drugih. Vsi smo delali zelo zavzeto, vestno in smo sprejete naloge tudi čim bolj natančno in kvalitetno opravili.

O katerih temah ste takrat največkrat pisali?

Takrat v Stezicah nismo objavljali člankov, ampak le pesmi in prozna besedila. Pesmi so bile po večini domoljubne, razpoloženske, nekaj jih je bilo seveda pa tudi »zaljubljenih«. Ampak da ne bo pomote, te pesmi so bile

»sramežljivo zaljubljene«, bolj prikrite. Pisali smo pa samo fantje. Sploh se ne spomnim, da bi se nam kdaj pridružilo kakšno dekle. One so pesmi potem bolj recitirale na literarnih večerih, ki smo jih organizirali. Tudi v stavbi današnjega Anton Podbevšek Teatra smo bili, na gimnaziji v Črnomlju, pa še kje.

Kako pa ste takrat Stezice natisnili?

Takrat seveda ni bilo »printerjev«, kot to delate danes. Imeli pa smo eno zelo prijazno tajnico. Ta starejša gospa je izven delovnega časa brezplačno pretipkavala naše izvode Stezic. Zelo nas je imela rada.

Kolikokrat letno so Stezice izšle? Koliko izvodov ste natisnili? Koliko strani so približno obsegale Stezice?

Ne morem povedati natančno, koliko številčk smo izdali letno, ampak smo se vedno potrudili, da smo jih izdali vsaj nekaj. Vsak izvod Stezic nam je natipkala tajnica, in sicer na papir, ki je bil slabše kakovosti. Eno številko je pretipkala približno dvajsetkrat. Eno smo potem vedno odnesli v študijsko knjižnico, ostale pa smo si sposojali med seboj. Vedno so ostajale na šoli, da se ne bi poškodovale. Seveda jih nismo prodajali, vse je bilo prostovoljno. Vsaka številka je obsegala približno dvajset strani.

Letos Stezice praznujejo 60. obletnico ...

Čestitam ob spoštljivi 60. obletnici Stezic, vesel sem, ker sem tudi sam nekaj malega prispeval v življenju Stezic in da so se ohranile do današnjih dni v obsežnejši in kvalitetnejši obliki. Upam, da se bo ta tradicija ohranjala še zelo dolgo časa.

Andreja Dobrovoljc, 2. A

*Verjel sem v
pisano
besedo v
vseh formah*

Igor Lukšič, rojen leta 1961 v Novem mestu, je doktor političnih znanosti in profesor politologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Bil je tudi predstojnik Oddelka za politologijo, prodekan in dekan Fakultete za družbene vede. Leta 2008 je bil na listi Socialnih demokratov izvoljen za poslanca državnega zbora. Bil je minister v vladi Boruta Pahorja, vodil je Ministrstvo za šolstvo in šport. Kasneje je prevzel še Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Minister je bil vse do nastopa nove vlade leta 2012. Leta 2012 pa je bil izvoljen za predsednika Socialnih demokratov. V mladosti je obiskoval Gimnazijo Novo mesto. Že takrat je s svojim znanjem, talentom in zagnanostjo nekako izstopal iz množice. V času šolanja na gimnaziji je bil tudi urednik Stezic.

Ste doktor političnih znanosti in redni profesor za področje politologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Zakaj ste si izbrali ta poklic?

Ljudje smo skupnost, ne le posamezniki, in s skupnim se najbolj prefinjeno ukvarja politika. Politika je predmet politologije, te najvišje znanosti, ki se ukvarja z dobrim, ki je najvišje od vseh. Ljudje smo politična bitja, tisto, kar je v nas najbolj žlahtnega, je politično. Liberalna ideologija zmeče ogromno denarja v to, da nam politiko kot tako priskuti in iz politike dela podaljšek banalne mešetarske in kruhoborske dejavnosti. Pedagoška žilica pa je gotovo iz gnezda: mama učiteljica je zasejala strup, ki je celo gnezdo, brata, sestro in mene, spravil na njeno pot.

Ste predsednik Socialnih demokratov, poleg tega pa poučujete na FDV-ju na ljubljanski univerzi. Vam je katero izmed teh del bolj pri srcu? Zakaj?

Kruh si služim na univerzi z izjemo treh let, ko sem služil državi. Funkcijo predsednika opravljam prostočasno in prostovoljno. Vse mi je pri srcu, sicer se ne bi šel tega. Vse te dejavnosti in še katere, npr. tiste družinske, so vezane na izpolnjevanje in dopolnjevanje moje predstave o tem, zakaj smo na tem svetu.

V najstniških letih ste obiskovali Gimnazijo Novo mesto. Zakaj ste izbrali ravno to šolo?

V resnici niti ni šlo za kakšno izbiro. Bolj je šlo za tir, po katerem sem vozil od začetka šolanja. Tudi kasneje se nisem kaj prida odločal in izbiral. Zadeva je bila zame zelo enostavna: za doseganje najboljšega je bilo treba na najboljšo šolo, v uk k najboljšim profesorjem.

Kako se spominjate dijaških let?

Gimnazija Novo mesto je v mojem spominu kot Atene v spominu zahodne civilizacije. Tam se je začelo vse žlahtno. Ko sem končal gimnazijo, sem se spraševal, kaj se je še možno naučiti, ko je vse znanje že tu. Odhod na služenje vojaškega roka me je potem dobro prizemljal.

Pustimo zdaj še ta detajl, da sem se na gimnaziji zapletel s svojo ženo, saj sva izmojstrila najin odnos prav med stenami te šole in ob vseh piljenjih sošolcev in profesorjev. Zares lepo.

Kot dijak ste sodelovali pri Stezicah. Kako ste sploh izvedeli za to možnosti? Zakaj ste jo izbrali?

Dolga zgodba. Veliko sem pisal za šolsko glasilo v OŠ. Na gimnaziji so imeli literati zame nek poseben status. Iztok Gradecki me je še posebej impresioniral z duhovitostjo. To je bilo v prvem letniku, ko niti pomislil še nisem, da bi se povzpel med stezičarje. Potem sem bil med ustanovitelji in prvi predsednik Kulturnega društva Oton Župančič, ki mu je mentoriral moj razrednik prof. Jože Sever. On je dal tudi pobudo za ustanovitev društva. To je bilo v drugem letniku. Potem sem postal predsednik mladinske organizacije in to vlogo opravljal v tretjem in četrtem letniku.

Bili ste tudi urednik. Kako ste prišli do tega naziva? Koliko časa ste bili urednik?

Veliko sem se torej družil s »kulturniki«: fotografi, literati, pesniki, filmarji, recitatorji, ki so bili v Stezicah in šolskem radiu najbolj dejavni. Zdi se mi, da so me oni predlagali, da bi prevzel še Stezice. Verjel sem v pisano besedo v vseh formah. Tudi v krajevni skupnosti in na ravni občine sem bil v uredništvu glasil. Zdelo se mi je dobro, da pišem in da druge spodbujam k pisanju in objavi.

Kaj vam je bilo najbolj všeč pri Stezicah in uredniškem delu?

Neverjetna zagnanost nekaterih sošolcev, ki so že tedaj odkrili svoj dar za poezijo in literaturo, poklicanost, da predelajo naše skupne izkušnje in jih spravijo v verze ali neko literarno formo.

Se morda spomnite, o katerih temah se je takrat največ govorilo in o čem je govoril vaš najljubši prispevek v Stezicah?

Žal ne. Moje urednikovanje sta zaznamovali dve smrti: Edvarda Kardelja in Josipa Broza Tita. O obeh sem spisal neke vrste nekrolog. Od avtoric je izstopala Lidija Gačnik. Kot velika tema je izstopala ljubezen.

Letos Stezice praznujejo 60. obletnico. Kaj pravite na to? Ste ponosni, veseli, da ste bili v mladosti del tega glasila?

Vesel in ponosen. To je res bil čas gnetenja in oblikovanja naših značajev.

Kako pa vidite Stezice v prihodnosti?

Samo naprej. Pisno izražanje vseh vrst v uradni formi ima drugo težo kot privatni zapisi v dnevnik ali na FB. V takšnih objavah se najbolj izšola značaj. Vedno kdo prebere in vedno kdo odreagira. In to kali: ta pričakovanja, te reakcije sošolcev, profesorjev in drugih. Zato je vredno pisati in obstati.

Emma Butara, 2. A

Poučevanje
doživljam kot
svoje
poslanstvo,
svojo
'poklicanost'

5 Avtor fotografije: Luka Petravič, 1. D

Pogovor s profesorico Suzano Krvavico

» Profesorica Suzana Krvavica je kot dijakinja obiskovala Gimnazijo Novo mesto. Že takrat se je navduševala nad literaturo in umetnostjo, obiskovala bralni krožek in bila dve leti tudi urednica Stezic. Danes na isti šoli poučuje slovenščino. Pred tem je učila še na drugih šolah in vedno je delala in dela tako, da ni le ona tista, ki uči. Tudi dijaki njo ogromno naučijo. Pravi, da je ta poklic izbral njo, in ne ve, ali bi sploh znala delati kaj drugega.

Ste profesorica slovenščine na Gimnaziji Novo mesto. Zakaj ste si izbrali ta poklic?

Pravzaprav ne vem, kako je prišlo do tega. Vedno sem zelo rada delala z ljudmi in ko sem prišla na gimnazijo, sem bila prepričana, da bom zdravnica. Potem sem ugotovila, da me druge stvari bolj zanimajo, predvsem umetnost in jezik. Nekako spontano sem po študiju slovenistike in umetnostne zgodovine šla v učiteljske vode. Mislim, da ne bi znala delati ničesar drugega. Poučevanje doživljam kot svoje poslanstvo, svojo »poklicanost«. V tem poklicu uživam in lepo mi je, ko srečujem svoje bivše dijake. Mislim, da je bila ta odločitev prava.

Koliko časa že učite tukaj? Ste prej učili še kje drugje?

Na gimnazijo sem prišla 1. septembra leta 2000, prej sem učila še na dveh šolah v Novem mestu. Začela sem na srednješolskem centru, kjer sem najprej učila likovno umetnost, kasneje pa slovenščino. Potem sem šla na ekonomsko šolo, kjer sem bila zaposlena do leta 2000.

Kaj vam je najbolj všeč na gimnaziji? Če bi jo primerjali z drugimi šolami, na katerih ste učili, katere so prednosti oz. pomanjkljivosti gimnazije?

V vsem tem času, odkar učim, se je že večkrat spremenil učni načrt in tudi program šol. Ko sem začela delati, še nismo imeli splošne mature, ampak interno maturo oz. zaključni izpit. Šele leta 1995 je bila uvedena splošna matura, ki je morda največja razlika med gimnazijo in strokovnimi šolami. Seveda je gimnazija tista šola, ki ima najzahtevnejši program, zame pa je bil vedno izziv delati z dijaki, ki so motivirani, ki veliko pričakujejo, želijo dobiti veliko znanja in jim je znanje vrednota. Prav to vidim kot prednost gimnazije – to je tista šola, ki daje široko izobrazbo. Vendar pa sem tudi na drugih šolah delala z veseljem. Kjer koli sem, raje vidim prednosti kot pomanjkljivosti.

Tudi sami ste v najstniških letih obiskovali gimnazijo. Zakaj ste izbrali ravno to šolo?

Nisem imela nobene druge alternative. Nikoli nisem razmišljala o kakšni drugi šoli. Čeprav mama in oče nista mogla doseči formalne izobrazbe, ker nista imela možnosti zaradi pomanjkanja denarja, sta vedno spodbujala znanje. Zato sta me vedno usmerjala v izobraževanje. Že kot otroku mi je mama vedno kupovala knjige. Doma ni bilo veliko denarja, a za knjige se je vedno našel. Bila sem vzgojena, da je znanje pomembna vrednota in želela sem si študirati. Gimnazija je že takrat slovela kot kakovostna, zahtevna šola. Nekateri profesorji so bili že takrat legende in so to tudi ostali.

Kako se spominjate dijaških let?

Na dijaška leta imam zelo lepe spomine. V razredu nas je bilo 36, bila sem v b-razredu. Tudi v paralelki, a-oddelku je bilo 36 dijakov. A-jevci in b-jevci smo med seboj vedno tekmovali, hkrati pa smo bili zelo povezani. Naj omenim profesorico Natalijo Petakovič. Bila je v a-razredu in je tista oseba, s katero sva prijateljsko in poklicno povezani že leta in leta. Dijaška leta so bila tudi obdobje, ko sem spoznala, da me bolj kot naravoslovje zanimajo jeziki, družboslovje, umetnost. Moja razredničarka je bila profesorica Jožica Jevnikar. Že pred gimnazijo sem

ogromno brala in me je zelo zanimala umetnost, a prav ona je bila tista, ki me je usmerila v poglobljeno branje literature. Obiskovala sem bralni krožek, filmski abonma, hodili smo v gledališča in debatirali o predstavah.

Kot dijakinja ste sodelovali pri Stezicah. Kako ste sploh izvedeli za to možnost? Zakaj ste si jo izbrali?

Že v osnovni šoli sem bila vsaj štiri leta urednica osnovnošolskega glasila *Naša pot*. To je bilo glasilo Osnovne šole Šentjernej. Imela sem mentorico, ki me je navdušila za novinarstvo, in od prvega razreda sem sodelovala v novinarskem krožku, pisala, pošiljala svoje prispevke na razne natečaje, sodelovala v radijski oddaji *Pionirski tednik* in dobila več nagrad. Potem sem prišla na gimnazijo in delo pri Stezicah je bila logična pot. Mentorica je bila ravno moja razredničarka, ki me je tudi pritegnila k sodelovanju.

Bili ste tudi urednica. Kako ste prišli do tega? Koliko časa ste bili urednica?

Urednica sem bila dve leti, v 3. in 4. letniku, v šolskih letih 1982/83 in 1983/84. Spet se mi zdi, da je bila to logična pot, saj sem že prej delala pri časopisu in tudi profesorica je verjela vame. Verjetno sem se ji zdela natančna, zanesljiva. Vedno sem vedela, da moram delo opraviti, če mi je bilo zaupano.

Kaj vam je bilo najbolj všeč pri Stezicah in uredniškem delu?

Zanimivo je, da se dela pri Stezicah ne spominjam preveč natančno, bolj v spominu so mi ostali bralni krožek, filmski abonma, debate o literaturi. Zanimivo je bilo že samo zbiranje prispevkov za glasilo. Takrat ni bilo računalnikov, dijaki so svoje izdelke prinašali uredniškemu odboru. Prispevke smo izbrali, naredili smo rubrike in profesorica je vse lektorirala. Nato smo besedila dali natipkat gospe Sonji Požar, ki je bila izredno predana delu. Stezice smo razmnoževali na ciklostil. Všeč mi je bilo, da so se Stezice veliko brale, saj so izhajale v nakladi 250–300 izvodov, ob 30-letnici izhajanja pa celo v 500 izvodih. Izhajale so tudi do 3-krat letno. Danes ne moremo prodati niti 100 izvodov. To je bilo glasilo, v katerem smo dijaki izrazili sebe.

Se morda spomnite, o katerih temah se je takrat največ govorilo in o čem je govoril vaš najljubši prispevek/članek v Stezicah?

Ko danes listam po starih številkah Stezic, sem navdušena nad njihovo raznovrstnostjo. Prevladovali so literarni prispevki, predvsem osebnoizpovedne pesmi, v katerih smo dijaki izpovedovali svoja čustva, hrepenenje po nedoseženem in podobno. Veliko prispevkov je seveda govorilo o šolskem življenju. Poleg literarnih besedil so se v Stezicah znašli tudi intervjuji z znanimi Novomeščani,

literarne, filmske in gledališke kritike, ankete med dijaki, odzivali pa smo se tudi na takrat aktualne politične in druge dogodke. Najbolj ponosna sem na jubilejno številko Stezic ob njihovi 30-letnici izhajanja. To je bilo v šolskem letu 1982/83. Pripravili smo pregled izhajanja Stezic od začetkov do takrat in objavili intervjuje, pisma ali literarne prispevke nekdanjih urednikov. Med njimi so bili znani Slovenci: pesnika Ivan Zoran in Milan Markelj, umetnostni zgodovinar Milčec Komelj, novinar Tit Doberšek, režiser Janez Pipan, pesnica Lidija Gačnik.

Odraščanje/spreminjanje Stezic ste spremljali kot dijakinja in danes ga spremljate kot profesorica. Kakšne so temeljne razlike med Stezicami včasih in Stezicami danes? So se dijaki po vašem mnenju včasih udeleževali takih dejavnosti v večjem številu kakor danes?

Teme po mojem mnenju ostajajo enake, kot sem že omenila. Včasih je na leto izšlo več števil, danes ne. Zdi se mi, da se izgublja interes za glasilo, kar težko razumem. Dijaki takrat so se takih dejavnosti absolutno udeleževali v večjem številu. Na šoli smo imeli manj razpisanih aktivnosti, vendar smo se jih bolj udeleževali, interes je bil večji. Danes pa je razpisanih ogromno dejavnosti, vendar nekatere ostajajo prazne, saj sploh ni interesa zanje. Veliko se jih prijavi na dejavnosti, ki ne zahtevajo lastnega angažmaja in razmišljanja.

Tudi letos ste se odločili za sodelovanje kot mentorica. Kako to?

V bistvu je mentorica profesorica Petakovičeva, ki me je povabila zraven kot bivšo urednico, svojo prijateljico, bivšo sošolko iz paralelke in kolegico slovenistko.

Letos Stezice praznujejo 60. obletnico. Kaj pravite na to? Ste ponosni, veseli?

To se mi zdi res častitljiva obletnica. Želim, da bi se Stezice obudile, ker se mi zdi škoda, da glasilo z najdaljšo tradicijo na Slovenskem lani sploh ni izšlo. Škoda bi bilo, da bi to zamrlo. Čeprav imamo ogromno medijev, obstajajo zelo dobra srednješolska glasila, veliko sem jih že videla.

Kako vidite Stezice v prihodnosti?

Mislím, da bi morale izhajati še naprej. Če bo še naprej tako zagnana ekipa, kot je letošnji uredniški odbor, in če se bodo mladi hoteli izpostavljati z literarnimi prispevki in izražanjem svojega mnenja, v prihodnosti vidim vsaj eno številko letno.

Emma Butara, 2. A

518

Novo mesto - Kraljica Petra trg

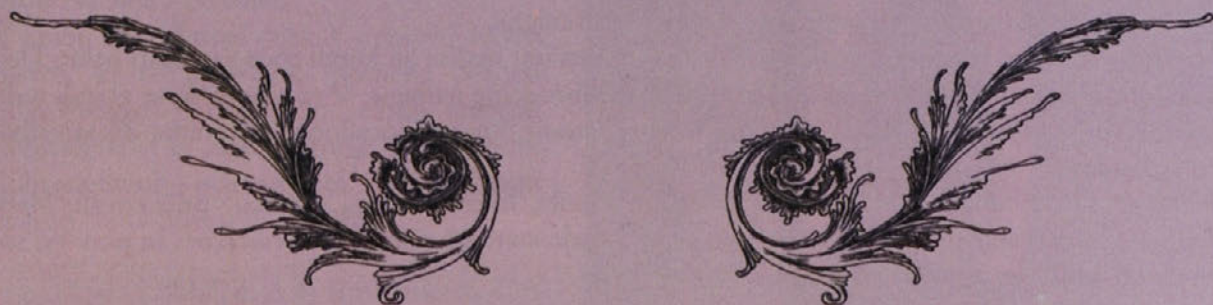

S E M

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

AKTUALNO

V NOVEM MESTU

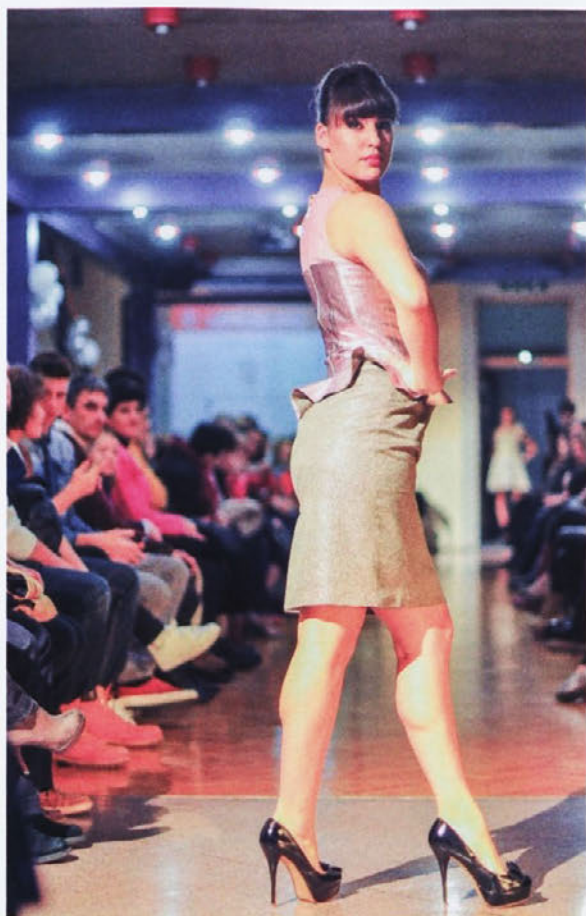
Modna pista z namenom

Člani Interact kluba Novo mesto smo v atriju šole v petek, 29. 11. 2013, organizirali dobrodelno modno revijo »Modna pista z namenom«. V vlogi manekenov in manekenk so se predstavili dijaki v oblačilih Mure in dijakinje v oblačilih Studia Anima-L, Šiva-M, LEPEOBLEKE, Vilinke, Erne Padewsky, Helene Marolt in dijakinje Zale Hrastar. Za njihov popoln videz sta poskrbeli še vizažistka Bojana Cvejić Zagorc in frizerka Manuela Kolar. Dogodek je suvereno vodil Tilen Erjavec, za popestritev pa so se med posameznimi modnimi oblikovalci zvrstile tudi glasbene točke. Z nastopom sta se presenetljivo odrezali skupini EO7M in Ice on fire ter solistka Eva Virc. Revija je sicer trajala dobro uro in pol, vendar je minila, kot bi mignil.

Gostje so se lahko na poti iz atrija posladkali z domačimi mafini ali kupili ročno izdelan nakit. Del zneska prodanega nakita so oblikovalci podarili v dobrodelne namene. V ta namen so se zbirali tudi prostovoljni prispevki. Z vsemi zbranimi sredstvi smo pomagali socialno ogroženima dijakinjama naše gimnazije.

Ljudje so se na vabilo odzvali v precej večjem številu, kakor smo na začetku pričakovali. Med občinstvom ni manjkalo ne najmlajših, mladih niti malo starejših navdušenih obrazov. In prav vsi so bili nad dogodkom izredno navdušeni.

INTERACT KLUB NOVO MESTO

Interact klubi delujejo kot podmladki svetovnega združenja Rotary International; mednarodne, nepolitične, neprofitne in neverske dobrodelne organizacije.

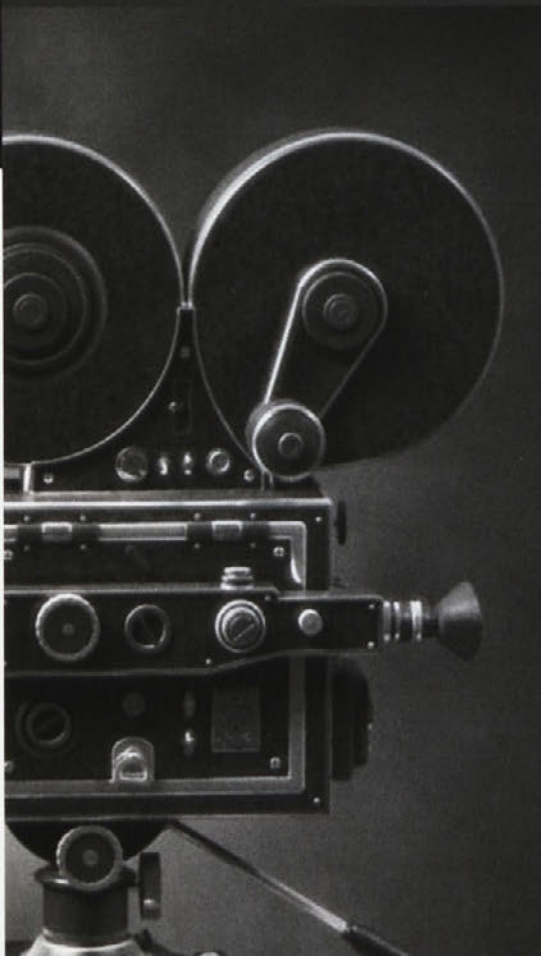
Združujejo mladino z dobrim srcem od 14. do 18. leta starosti.

Interact klub Novo mesto je bil ustanovljen pod okriljem botrskega Rotary kluba Dolenjske Toplice 10. 6. 2008, mentorica je bila Mojca Lukšič. Spomladi leta 2013 smo po nekajletnem premoru na pobudo vodstva šole klub znova obudili pod mentorstvom prof. Natalije Petakovič.

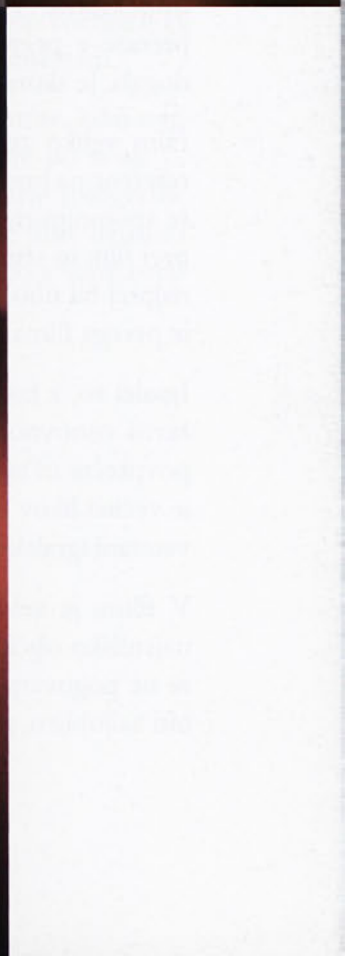
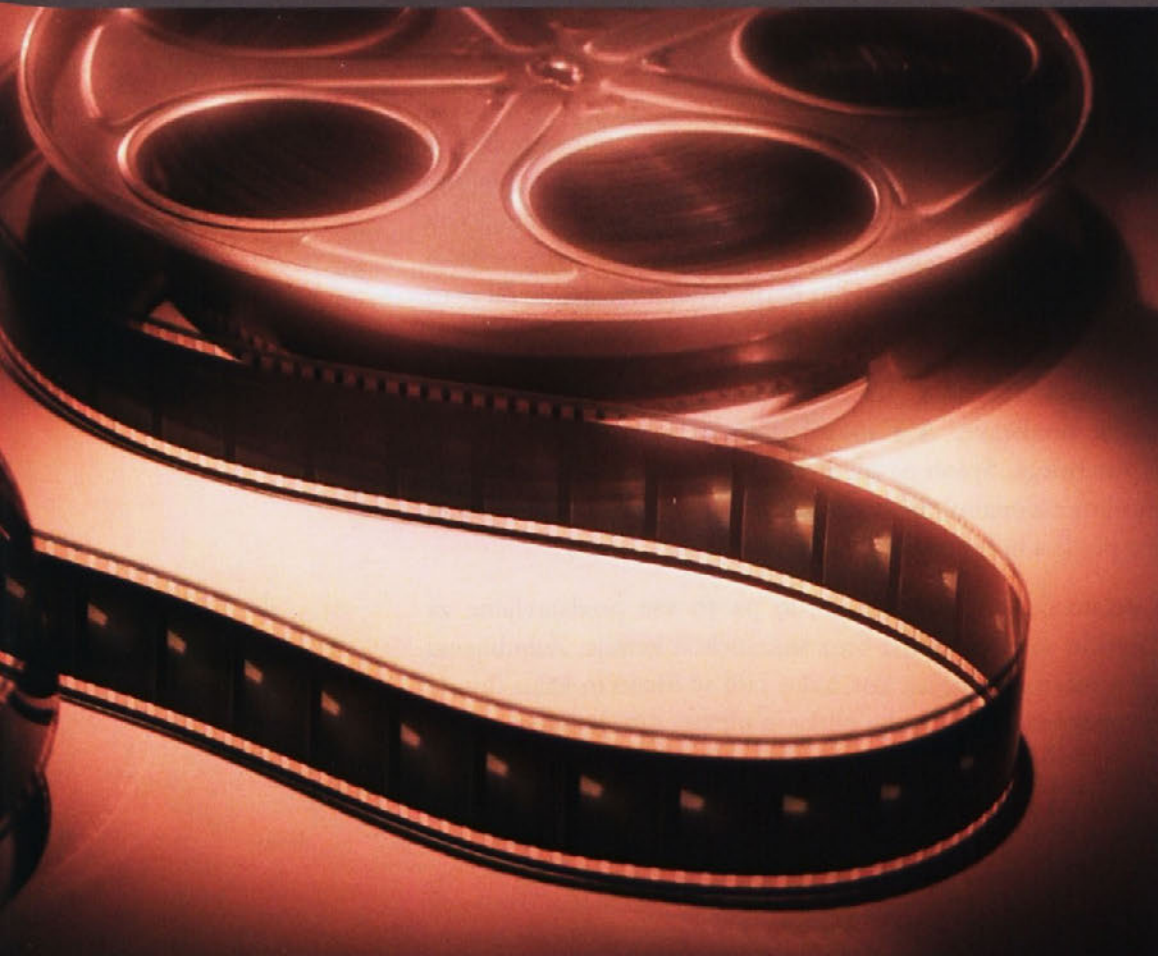
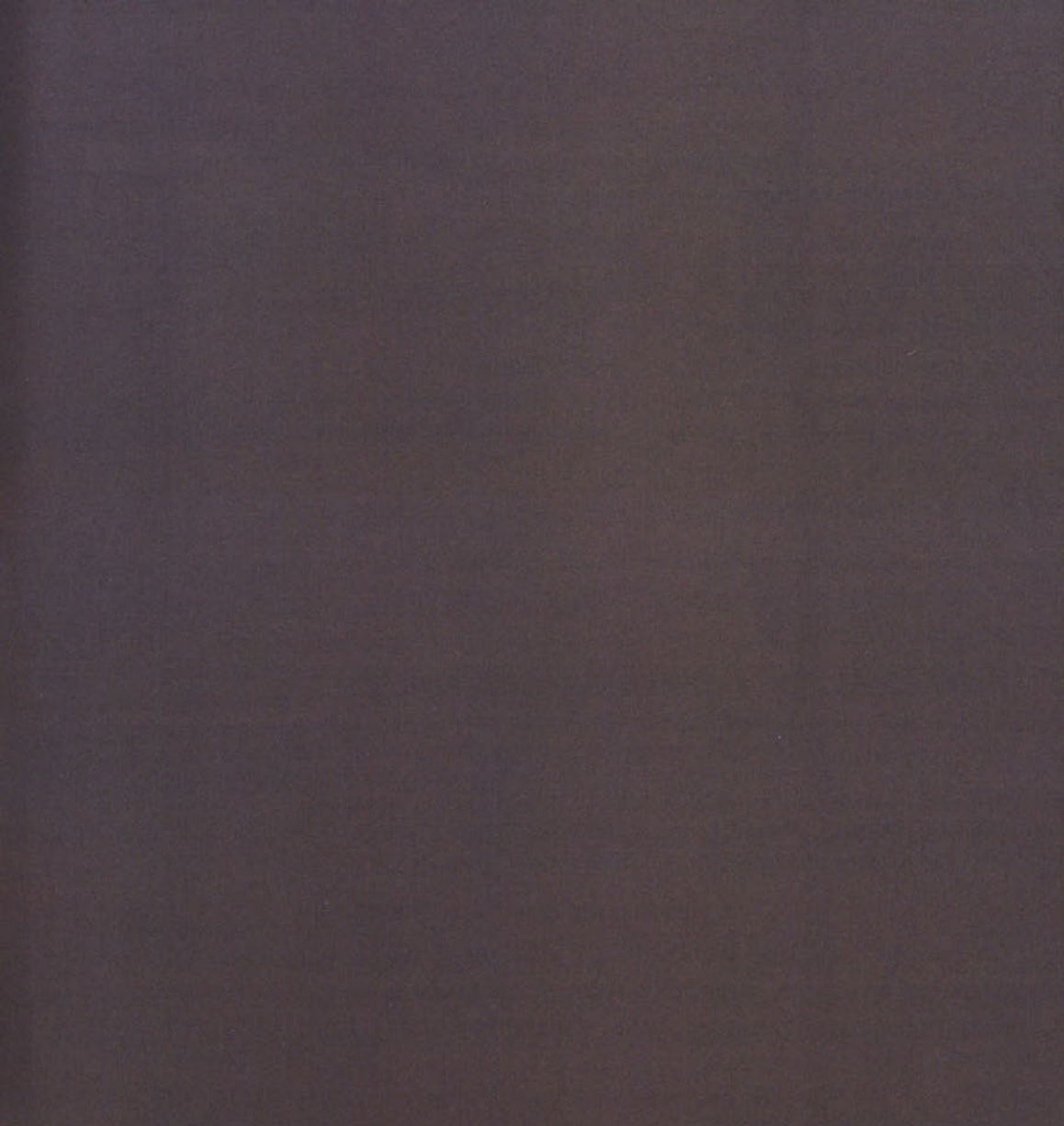
V klubu smo aktivni dijaki Gimnazije Novo mesto, ki se zavedamo pomena osebne odgovornosti v družbi in želimo razvijati dobrodelnost in skrb za druge. Z različnimi dobrodelnimi prireditvami in akcijami želimo sooblikovati boljši jutri.

Tjaša Lukšič, 4. A & Ema Butara, 2. A

Ocene filmov

Gremo mi po svoje 2

Naj nihče nikoli ne reče, da občinstvo, s katerim film gledaš, ne vpliva na razpoloženje ob ogledu. Gremo mi po svoje 2 sem si ogledal kot del taborniške akcije in kaj ima taborniška akcija, ki se dogaja v kinu? Majhne otroke. Veliko, veliko majhnih otrok. Otroki, ki jih starši bodisi ne morejo bodisi nočejo krotiti, ki se med filmom glasno smejejo za vsako malenkost, za katero mislijo, da je smešna, pa čeprav ni, in ki se pred filmom, medtem ko se vrtijo napovedniki, glasno pogovarjajo.

Bah, morebiti je to zaradi tega, ker sem pač zatežen in imam rad mir med gledanjem filmov, ampak hrup me je med ogledom filma, ko se tudi sam nisem smejal, neznansko motil.

No, pa kar pojdemo do filma samega. Prvi film je bil simpatičen mladostniški film, nekakšno Poletje v školjki za nove generacije, in drugi film ... Je bolj kot ne več od tega. Ključna beseda tukaj je 'več'. Več likov, več zapletov, več otrok, ki 'gredo po svoje', več sanjskih scen, v katere je šla večina denarja, več prelepih panoramskih posnetkov slovenskega gorskega sveta, več razkazovanja Jurija Zrneca kot enega najboljših slovenskih komičnih igralcev, preprosto več.

Film ima ogromno zapletov, od tistih, ki so predstavljeni v prvih petnajstih minutah, tj. pojavi se konkurenčni tabor štajerskih tabornikov (ki jih vodi Tadej Toš), trojica prijateljev iz prvega filma je povišana v vodnike in morajo skrbeti za kopico malih tabornikov, in tega, da enega od trojice zapusti dekle, pa do tistih zapletov, ki se pojavijo kasneje, recimo prihod 'evropske inšpektorice'. Film na zgodbi le gradi in zaplete dodaja, dokler želja po več ne prerase v preveč. Vsem zapletom, vsem likom in nasploh vsemu, kar se dogaja, je skoraj težko slediti.

Film veliko reciklira. Uporabljeni so posnetki iz prvega filma, polno je referenc na prvi film in od gledalca se pričakuje znanje o prvem filmu. Najbolj se spomnim trenutka, ko je eden od likov izjavil nekaj, kar se je nanašalo na prvi film in sem se sam zasmejal, eden od mlajših gledalcev poleg mene pa je najprej bil tiho, nato pa je svojemu prijatelju dejal: "Aja, men se zdi, da je to iz prvega filma."

Igralci so, z izjemo Toša in Zrneca, leseni in njihovo igranje je pogosto na ravni osnovnošolske predstave. A niso vsi obupno slabi, nekateri so le povprečni in nič posebnega. Sploh pa me njihova igra niti ne preseneča, ker je večina likov enodimenzionalnih in se ne razvije kaj preveč. Tudi nagrajeni veterani igralskega poklica bi le s težavo odigrali kaj bolje.

V filmu je zelo veliko ljubezenskih zgodb, ki pa so vse predstavljene za najstniško občinstvo in so popolnoma brez kakršnekoli kemije. Zaljubljeni se ne pogovarjajo o ničemer drugem kot, kako radi se imajo in kako fino je biti zaljubljen, pa čeprav sta kot lika oba plitka in nimata nič skupnega.

Plehka ljubezen na prvi pogled je zato v filmu standard, z izjemo rahlo bolj zrelih odnosov kuharic in taborovodij (a le rahlo), tako da ne pričakujte globoke, presunljive ljubezenske drame.

Sedaj pa še o slonu v sobi, načinu, kako je taborništvo predstavljeno v filmu. Večini ljudi bo vseeno, saj niso taborniki, in dejstvo, da film krši taborniška pravila in ima v glavi samo zelo grobo podobo o delovanju tabornikov kot institucije, marsikoga ne bo motilo. A mene je to motilo, zato bom o tem tudi pisal.

Hitro vprašanje! Kdo je vodnik? Če ste odgovorili, da je to oseba, ki je dovolj odgovorna in izučena za nadomestnega starša skupini majhnih otrok na večdnevnem taboru stran od doma, in ne oseba, ki jo določi taborovodja iz maščevalnosti, imate prav in dobite pet! Gremo mi po svoje 2, sedi, ena.

Potem pa je tukaj še prihod inšpektorice EU in naj svoje misli strnem v en stavek: EU-ja se taborništvo ne tiče. Evropska unija ne more določiti "inšpektorja", ki pregleduje tabor in ki se odloči, ali bo velika EU blagovolila potrditi obstoj majhnega rodu slovenskih tabornikov. Poznavalcu taborništva je nemudoma jasno, da je prihod inšpektorice le slabo zakrita kritika EU.

No, sedaj sem porabil dobro stran za to, da sem izpostavil vse slabe reči v filmu, zategadelj je film bržkone obupen, mar ne? I, vrli bralec/bralka, sploh ne. Čeprav je res, da je film prezapleten, s plehkimi liki, leseno igro in se baha s slabo zakrito kritiko EU, ima v sebi precej dobrega.

Humor je ena od teh reči. Čeprav je res, da se marsikatera šala nanaša na prejšnji film, ima nadaljevanje kar precej novih šal, iz katerih najbolj izstopa dvoboj Zrneca in Toša kot dveh starešin, ki se ne marata in imata precej sočnih na račun "Žabarjev" in "Štajercev". Vidi se, da sta med nastopom uživala, saj ju je veselje gledati, ko merita moči in poizkušata spodkopati drug drugega. Nasploh se vidi, da so igralci ob ustvarjanju filma uživali, saj je celoten film nabit z neko pozitivno energijo, ki človeku pričara nasmeh. Da Toševe muzikalične motorke sploh ne omenjam.

Druga od teh stvari je videz. Marsikdo mi bo oporekal, a ne spomnim se, kdaj sem nazadnje videl slovenski film, ki je izgledal tako lepo kot Gremo mi po svoje 2. Zasluge gredo prelestni naravi slovenskega visokogorja in mojstru fotografije Simonu Tanšku, ki jo je tako lepo ujel na posnetkih. Tudi drugače je film vizualno močan in z uporabo barvnih shem ter filtrov ustvari močan vtis, ki bo z vami ostal še dolgo.

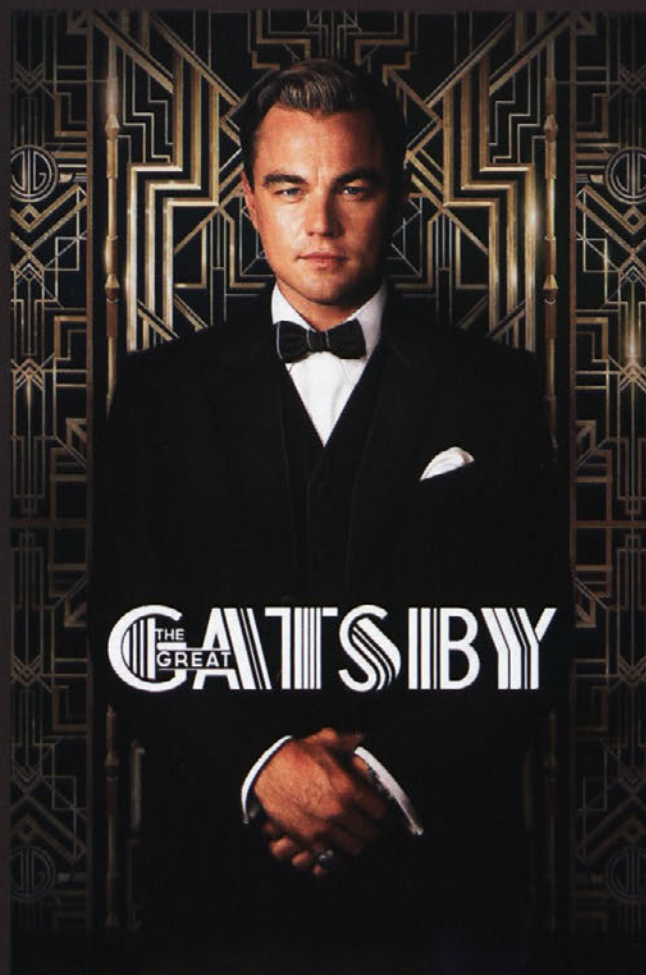
JURIJ ZRNEC IN TADEJ TOŠ V FILMU MIHA HOČEVARJA

Če bi moral vse to povzeti v enem stavku, bi dejal, da je Gremo mi po svoje 2 simpatičen mladostniški film, ki je kljub svojim napakam vsekakor vreden ogleda. Sploh če bi se radi nasmejali slovenskemu filmu in uživali v lepotah slovenskega visokogorja.

Žiga Krevs, 3. K

VELIKI GATSBY

Veliki Gatsby je roman ameriškega avtorja o dekadenci dvajsetih let 20. stoletja, predvsem o velikih zabavah, ki so jih prirejali povzpetniški bogataši. Nick Carraway je mladenič, ki se znajde v svetu pohlepa, zadolževanja, drog in pohote preko svojega bogatega in skrivnostnega soseda Gatsbyja, znanega po veličastnih zabavah, ki jih prireja v svojem dvorcu. Vsekakor zanimivo branje, ki je še danes zelo aktualno, saj se dotika tem, kot so dekadenca, zadolževanje in laži, s katerimi si človek ustvarja družbeni status.

Film je plod ustvarjalnosti Baza Luhrmanna, ki je znan po svoji modernizaciji Romea in Julije ter po visoko stiliziranem mjuziklu Moulin Rouge. V svojih delih pogosto združuje izgled starega z duhom novega in Veliki Gatsby ni izjema, kar se vidi na izvrstno koreografiranih Gatsbyjevih zabavah, ki izgledajo kot izrezane iz "rjovečih dvajsetih". Jazz, kratki ženski lasje, krila, ki sežejo nad kolena, moški v smokingih in fokstrot, vse podkrepljeno z modernimi glasbenimi učinki ter ritmi tehno glasbe in dubstepa, kot da bi nam režiser hotel reči: "Hej, poglej okoli sebe. A se ti dandanašnjik zdi tako zelo drugačen od dekadence 20-ih let?"

Film je solidno posnet in stilistično zelo zapomnljiv ter bo z vami ostal še nekaj časa po ogledu. Igralska zasedba niha od vrhunske igre Leonarda DiCapria kot Gatsbyja, do no-saj-je-še-kar-v-redu igre Tobeyja Maguireja, kot Nicka Carrawaya. Ogled vsekakor toplo priporočam.

12 years a slave

Marsikoga neznansko moti, da je večina filmov o suženjstvu produkt Združenih Držav Amerike. To je zaradi nekaj preprostih razlogov. Prvič: ZDA so v primerjavi z večino "zahodnih" držav ena od zadnjih, ki se je suženjstvu odrekla. Drugič: največ javno dostopne dokumentacije o suženjstvu v "modernih" časih (18. in 19. stoletje) izvira iz ZDA, vključujoč prodajne listine, poti trgovanja s sužnji in navodila, kako s sužnji upravljati. Tretjič: ZDA so filmsko središče zahodnega sveta. Večina filmov je plod ameriških filmarjev, ki so odrasli v ameriškem načinu vzgoje in z ameriški problemi. Suženjstvo in posledice le-tega sta ena od največjih.

Film *12 Years a Slave* je temelji na resnični zgodbi. Ne v stilu večine filmov, ki so "osnovani na resnični zgodbi" (kar pomeni, da so imena in kraji resnična, dogodki pa zdramatizirani do obisti), ta film je eden redkih, čigar osnova je prav zares resničen dogodek.

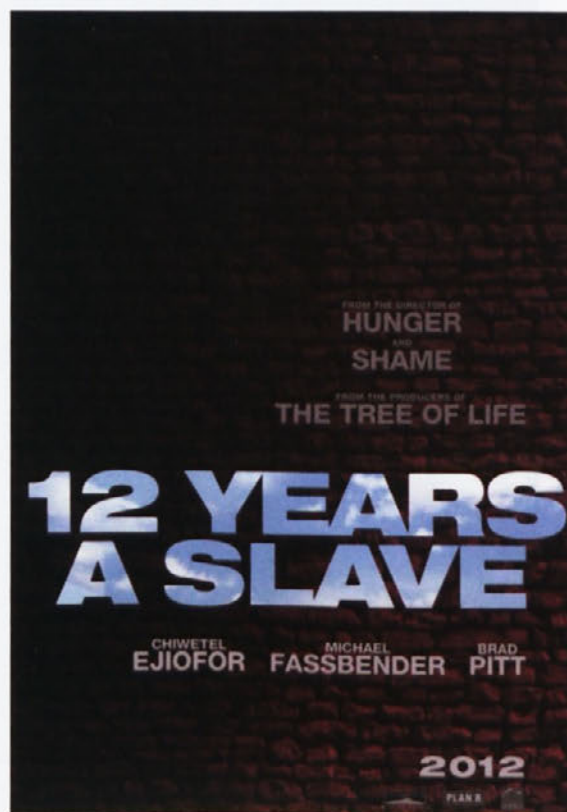
Solomon Northup je bil svobodni črnc, ki je s svojo družino živel na severu Združenih Držav Amerike, v New Yorku. Po poklicu je bil glasbenik, a je opravljal razna druga dela, ko z violino ni mogel služiti denarja. Leta 1841 sta mu dva človeka ponudila delo ter mu zanj ponudila veliko vsoto denarja. Solomon jima je verjel in odšel, ne da bi obvestil svojo ženo, ker je mislil, da ne bo trajalo dolgo. Potem sta mu možka ponudila delo v Washingtonu D.C., kjer je bilo suženjstvo še legalno. Ko je Solomon na uradu pobral svoje "papierje svobode" (listine, ki so dokazovale, da ni suženj), sta mu možka listine vzela ter ga prodala lastniku plantaže. Solomon je bil večkrat pretepen, ker je vztrajal, da je svoboden mož, in tako se je zanj začelo 12 let pekla na bombažnih plantažah na jugu ZDA.

Film je, čeprav spada v žanr zgodovinskih dram, po srcu najbližje grozljivki. Scene

mučenj, ki jih mora Solomon pretrpeti, in linčanj, ki jim je priča, marsikomu povzročijo hujšo kurjo polt kot filmi *Žage*. Film ničesar ne olepšuje in občinstvo se poistoveti z glavnim likom. Vse, kar doleti njega, neposredno vpliva na gledalce, in s tem ustvari napeto, skoraj grozljivo vzdušje, ki nikogar ne pusti hladnega.

Chiwetel Ejiofor (2012, *Children of Men*), ki igra Solomona, zelo dobro odigra vlogo svobodnega človeka, prisiljenega v suženjstvo. Njegova zasluga je, da se občinstvo poistoveti z njegovim likom. Vsekakor nastop, vreden oskarja.

Bolj ostrooki boste opazili, da sem uporabil naslov izvirnika. To je zato, ker ob času pisanja film še ni prišel v slovenske kinematografe in sem si ga sam ogledal po alternativnih virih. Vsekakor pa si ga bom šel ogledat tudi na veliki zaslon, saj je film eden najboljših tega leta.

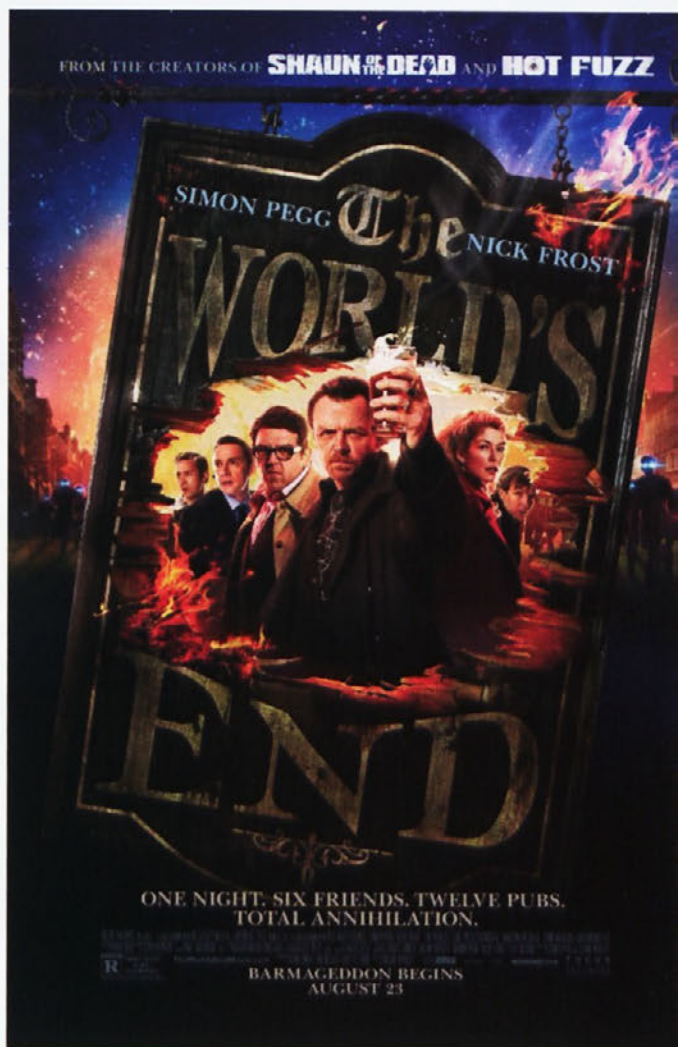
Pr' konc' sveta

Simon Pegg, Nick Frost in režiser Edgar Wright so znan britanski filmski trojec. Znani so filmih, ki parodirajo filmske žanre, a niso popolnoma neumni. Njihovi prejšnji deli (Noč Neumnih Mrtvecev, Vroča Kifeljca) sta do roba nabiti z všečnimi liki, zanimivimi izpeljavami klišejskih zapletov ter sta vedno privlačni ljubiteljem parodij in komedije. Prejšnja filma sta parodirala zombi grozljivke in policijske akcijade, kaj pa parodira ta film? Klasične znanstvenofantastične filme, kot je na primer Invazija tretjih bitij.

Pr' konc' sveta je film o skupini britanskih najstnikov iz generacije X, ki so sedaj odrasli. Odločijo se, da bodo spet šli na pivsko odisejado, ki so jo načrtovali pred dvajsetimi leti. Ob tem naletijo na načrtovano invazijo vesoljcev, ki hoče podjarmiti svet. Tako skupina pivskih tovarišev postane edino upanje človeštva.

Koncept se zdi znan, in res je, da film gradi na t. i. "roadtrip" filmih, kjer se skupina prijateljev odpravi na neko noro dogodivščino. A tu se primerjave končajo, saj je Pr' konc' sveta veliko več kot film o tovariših, ki rešujejo svet pred vesoljci. Pod zunanjo plastjo humorja in akcije leži sporočilo jeze nad sterilizacijo medčloveških odnosov ter prilagajanjem osebnih prepričanj modernim družbenim normam. Sicer je res, da je fokus na Veliki Britaniji (ker se film tam dogaja), a sporočilo se zlahka prenese na druge 'napredne' države, tudi na Slovenijo.

Film je vsekakor temačnejši kot prejšnji deli trojice. Naj vas to ne odvrne, saj so teme odraščanja, sprejemanja sprememb in svobodne volje zavite v debelo plast nepozabnega humorja in odlično koreografirane akcije.

Marsikdo si bo mislil, da ta film na seznam dajem iz občutkov lokalpatriotizma in brezumnega hvaljenja vsega, kar je domače. Naj si mislijo, kar si hočejo, osebno sem mnenja, da je Razredni sovražnik, delo Novomeščana Roka Bička, ena od najboljših dram letošnjika.

Je pa res, da je oglaševanje zanj laž. To ni film o samomoru, to je film o odraščanju in sprejemanju smrti, ki uporablja samomor le kot zaplet na popotovanju likov v čustveno zrelost.

Izpostaviti moram, da ta film, čeprav ponosno nadaljuje nagib slovenskih filmov k bolj temnim in zrelem temam, v bistvu ni tako temačen, kot je recimo Osebna prtljaga. Film se konča na dokaj pozitivno noto in človeku vzbudi sočutje do likov. V gledalčevih mislih pa odpre vsa težka vprašanja o vrstniškem nasilju, samomoru med mladimi in vplivu smrti na mlade. Takisto moram čestitati režiserju, da profesorja nemščine ni predstavil kot zlobnega, temveč je profesorjev pretirani profesionalizem predstavljen kot nekaj razumljivega in deloma upravičenega.

Več pa o filmu reči nimam. Odigran je solidno, posnet je dobro, montaža je v redu, tema pa je stalna in pereča. Oglejte si ga, če si ga še niste.

Ognjeni obroč

Za konec pa še nekaj lahkotnejšega. Ognjeni obroč je najboljši akcijski film leta. Evo, bilo je izrečeno.

Zakaj pa je najboljši akcijski film leta? I, vrli bralec/bralka, zato ker je točno to. Preprost akcijski film. Ne poskuša odpreti globokih, perečih tem, ki pestijo človeško dušo in um, in ne pošiljuje gledalca z resnimi, kvaziglobokimi trenutki gradnje likov.

Je, zaradi manjka boljše besede, risanka. Popolnoma preprosta, zabavna, adrenalinska risanka, v kateri se ogromni roboti pretepajo z ogromnimi pošastmi. Gradnja likov je minimalna, njihovi odnosi se vzpostavijo skozi njihova dejanja. Poudarek je na treh dolgih, odlično koreografiranih in zvočno zasnovanih bojih ogromnih robotov s pošastmi, ki ignorirajo zakone fizike in zdrave pameti zato, da dostavijo zabavno in adrenalinsko doživetje.

Prav čuden je svet, v katerem je tak preprost akcijski film boljši od vseh kvazirealističnih, pretencioznih, oh-hočemo-biti-drame akcijskih filmov, ki so letos izšli. Je preprost, a ni neumen. Noče biti globok, hoče naval adrenalina v občinstvu. Je akcijski film; nič več, nič manj in je najboljši svoje vrste letos.

Žiga Krevs, 3. K

»Znanje je zakon. Pomaga pri vsem.«

Pogovor z Nejcem Gazvodo

Kako bi opisal svoja gimnazijska leta? Česa se spominjaš najraje, kaj ti je povzročalo največ težav?
Lepa. Po svoje čudovita. Nekaj krasnih profesorjev. Izjemna razredničarka (Natalija, zdravo!). Najboljša knjižničarka na svetu (Albina, bok!). No, zdaj pa sem postal malo sentimentalen. Na gimnaziji mi res, res ni bilo hudega. Seveda so bile čudne stvari, saj je to nenavadno obdobje za človeka. Žal mi je, da se nisem bolj učil nemščine – zdaj, ko bi rad šel na intenzivni tečaj tujega jezika, nimam časa za to (pa še predstavljati si ne morete, koliko evrov bi šlo za to). Žal mi je tudi, da sem zavračal matematiko, do katere zdaj gojim neko nenavadno občudovanje, kot do lepe ženske, ki je za glavo in pol višja od tebe in ne govori tvojega jezika. Nimaš šans, ampak misterij ostaja. Sem pa nekako pogruntal v času svojega izobraževanja, da je to, kar me res zanima, matematika človeških odnosov. Tako da sem vsaj malo pomirjen.

Bi izpostavil specifičen dogodek, na katerega bi se danes odzval popolnoma drugače? Zakaj?

Mnogo njih. Predvsem bi res redno hodil na ure in se učil, pa čeprav je zdajle najbrž vsak mladi bralec malo bruhal na intervju. Znanje je zakon. Pomaga pri vsem. Če ti glava dela, si ti za volanom sveta, drugače svet šofira tebe. Če grem na konkretne stvari – ne bi začel kaditi, kar se mi je takrat zdelo noro kul, zdaj pa niti približno ne več, ko imam zobe barve socialistične fasade. Pa nasploh bi bil bolj pomirjen sam s sabo. Ampak to je napačno razmišljanje. Vedno, ko me vprašajo, kaj bi naredil drugače v preteklih delih, rečem, da nič. So izraz tega, kar sem takrat bil. In gimnazijska leta so bila izraz tega, kar sem takrat bil. Glede na to, da me še kdaj povabite medse, sem bil očitno vsaj znosen dečko.

Kakšno vrednost ima po tvojem mnenju za novomeško gimnazijo šolsko glasilo Stezice? Se ti zdi, da bi s to tradicijo morali nadaljevati, ne glede na naval elektronskih medijev in nezanimanja mladih za branje?

Pred kratkim sem prebral tale citat: „Mladino zanima samo še razkošje. Grdo se obnašajo, ne spoštujejo avtoritete, starejših in konstantno čvekajo v prostorih, ki niso za to namenjeni. Ne vstanejo, ko starejši vstopijo v prostor, upirajo se staršem, govorijo, ne da bi bili vprašani, cmokajo, ko jedo, in terorizirajo učitelje.“ Avtor citata ni zaskrbljena mama enaindvajsetega stoletja, ampak nihče drug kot – Sokrat. Mladi so se vedno zdeli nezainteresirani in nasploh grozni, ker ko si starejši, tvoje življenje poteka čisto po drugih tirnicah. Mladi imajo tedenske ljubzenske zveze, po tri najboljše prijatelje na mesec in deset različnih stilov oblačenja skozi poletje, zato ker je to obdobje, ko se razvijajo v osebe in trenirajo sebe. Ko se učiš hoditi, padaš. Ko se učiš govoriti, blebetaš. Ko se učiš biti človek, si večino časa butec. Pomembno je, da to ne ostaneš. Zadnja leta je bilo veliko literarnih fenomenov – nekateri so bili sicer pogrošni, ampak medij knjige in branje sta zelo popularna. Elektronski mediji pri tem pomagajo. Jaz ogromno preberem na Kindlu in računalniku, zakaj pa ne? Branje ne bo umrlo, celo vse bolj popularno postaja, kot pravi Neil Gaiman, ki trdi, da bo kmalu trend šel še bolj v smer razumevanja prebranega, kajti nekdo bo moral začeti urejati internet in njegova neskončna besedila. Informacij je vse več, predelovali jih bomo na različne načine, branje je tudi med njimi. Praktično noben medij še ni ubil nobenega – še vedno obstaja radio in gledališče kljub filmu. Se pa stvari spreminjajo, seveda se. To je normalno. Predvsem moramo poskrbeti, da bomo od sebe dajali stvari, vredne človeka. V kateremkoli mediju že. To, kar avtoriteta v Sloveniji trenutno ni – nevredna človeka, nevredna, da se človek z njo ukvarja. Stezice pa bodo točno to, kar boste naredili iz njih. Vaš peskovnik za kreativnost, vaše veselje misli, vaši prvi koraki v neverjetni svet besednega ustvarjanja ... ali pa pusta kronika dogodkov na šoli. Ampak to je odvisno od vas in ne od učiteljev. To, da imate to možnost, je

nekaj, kar začneš cenit šele, ko te nihče ne vpraša, kaj imaš povedati. Trust me.

Se ti zdi, da bi šola morala narediti več za promocijo bralne kulture?

V moji generaciji je bilo recimo 200 gimnazijcev. Vsi smo imeli dostop do knjižnice in približno enak pouk slovenščine. Jaz in še mnogi drugi beremo in bomo brali, dokler nam bodo oči dale, nekateri niso in ne bodo brali. Tako je to in s tem ni nič narobe. Jaz tudi ne spremljam športa in pojma nimam, koliko medalj je Tina Maze dobila v skoku v višino. Ampak spoštujem to, kar dela. In šola da človeku nek pregled nad literaturo, matematiko, filozofijo, psihologijo, fiziko ... zaseje semena. Odvisno od tebe je, kako se bo prijelo. Morda niso to odgovori, ki jih kot srednješolka iščeš, ampak mene ni nihče prosil, naj napišem prvo knjigo, ampak sem jo sam. Nihče me ni prosil, naj posnamem prvi film, ampak sem jaz izprosil denar in ga posnel in nihče, razen mojega očeta, v to takrat ni verjel. In na nek način je to prav – sam moraš pokazati interes. Šole pri nas niso problem – problem so javni mediji, ki vse premalo delajo na intelektualnem programu. Če odraščaš v Angliji, kjer rasteš ob BBC-ju, se mnogo hitreje srečaš s krasnimi stvarmi, kot če odraščaš v Sloveniji, žal. Pri nas sta inteligenca in kreativnost še vedno sinonim za državnega parazita in potem ni čudno, da se ljudje te nalepke izogibajo. Ampak umetnost je vsepovsod. V naravi, znanosti, jeziku, v vsakem drobcu našega sveta je lepota, ki bi jo morali ljudje spoštovati. Ampak dokler bo župan (na srečo bivši) drugega največjega mesta oddajal stanovanje vedeževalki namesto mlademu znanstveniku, bomo tam, kjer si zaslužimo biti. V temi.

Ti in Rok Biček veljata za mlada upa slovenskega filma. Zakaj se je po tvojem mnenju ta nalepka prišla ravno vaju?

Ker sva postavna in medijsko privlačna fanta. In ker sva skupaj začela delati na teh stvareh in ker se strinjava v tem, da filmi morajo o nečem govoriti. In to ljudje opazijo. Drugače pa nalepke, razen »životinjskega carstva«, sovražim. Rad sem neožigosan.

Svoj literarni prvenec si napisal, ko si bil še v gimnazijskih letih. Prihaja inspiracija za kratke zgodbe iz lastnega življenja?

Upam, da ne. Določeni drobci morda. Drugače pa imam rad tako življenje, kot je slaba umetnost – dolgočasno in brez konfliktov. Iz tega ni dobre zgodbe. Še dobro.

Kaj je bil razlog, da si filmski prvenec posnel ravno po zadnji kratki zgodbi Izlet iz zbirke Vevericam nič ne uide?

Zdela se mi je primerna – malo likov, lep zaplet, zanimiva dogajanja. Pa sem šel v akcijo.

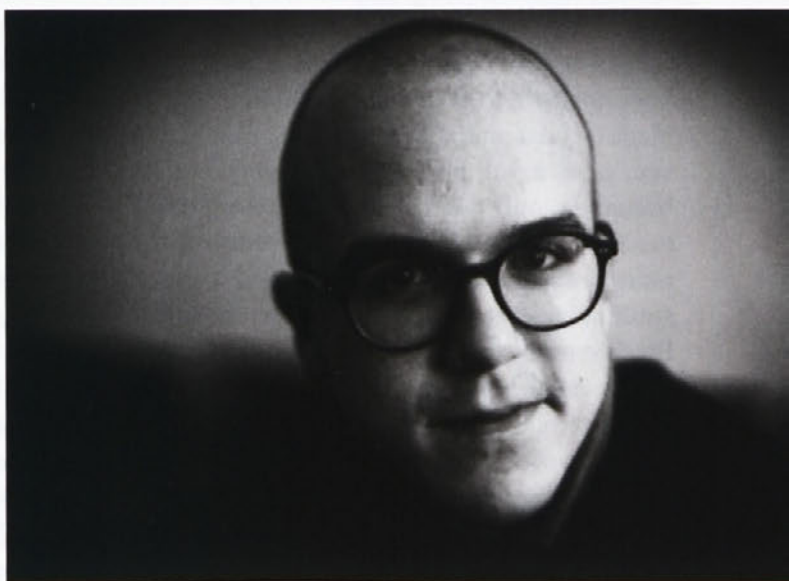
Kako pa je nastajala Dvojina?

Vedno sem si želel posneti ljubezensko zgodbo. In trenutno živim v mestu, ki ima ljubezen v imenu. Hkrati pa je to zgodba o hrepenenju in svobodi. O pomembnih stvareh v življenju. Takrat me je to zanimalo. Še vedno me. Zato sem res ponosen na Dvojino.

Kakšni so tvoji načrti za nadaljnje delo? Pripravljaš kakšen nov roman ali se posvečaš samo filmu?

Trenutno sem teaterski človek, za mano je premiera Divjadi, moje prve prave avtorske predstave. Zelo sem užival in lahko namignem, da to ne bo moje zadnje delo za teater. Roman pa ... bo, ko bo.

Polona Brajkovec, 4. A

Vile v škatlah

... Odkar je človek postal misleče zemeljsko bitje in se zavedel svojega obstoja, je vedel za pravila. Za nenapisana pravila, ki jih je nosil in varoval v svojem srcu.

Skozi tisočletja, ko se je razvijal, je postajal vse bolj in bolj domišljav, povzpetniški in odvisen od materialnih dobrin. Izgubil je povezavo s tistim, za kar živi. Pozabil je na občutek za ravnanje z drugimi živimi bitji in moč njegovih srčnih pravil je pešala. Nered in kaos med ljudmi sta naraščala in v želji po nadzorovanju ter prevladi nad drugimi je ustvaril svoje zakone. Pravila ravnanja in vedenja, ki so logična le zanj, natančneje, le redke iz njegovih vrst. Nedopustno je, da so tisti, ki so bili še vsaj malo povezani z Naravo in s Sabo, dopustili, da so se ta obdržala, postala temelj družbe in krojila njihovo življenje toliko stoletij.

Niso si upali upreti. Morala, ki si jo je izmislil »višji« razred, je namreč zapovedovala, da se brezpogojno zaupa in uboga vodilne. Vodilne? Tiste, ki so vest izgubili nekeje v puščavi ter jo za vsak slučaj še zakopali ...

Le kdo ne pozna enega najbolj zloglasnih zakonikov v celotni zgodovini človeštva – Hamurabijevega zakonika? Kralj Hamurabi je bil eden prvih zelo vplivnih voditeljev. Že takrat je lepo »popredalčkal« prebivalstvo svoje države. Očitno je tudi ta možak (tako kot na žalost že vrsta generacij pred njim, ko se je ta zgodba začela) menil, da si ljudje nismo enakopravni in da si nekateri pač zaslužijo

lagodno življenje, drugi pa so rojeni za to, da tem strežejo.

V današnji družbi je v zelo prikriti obliki razslojevanje še vedno prisotno. Na žalost z vsakim dnem tesneje ovito okoli nas, čeprav želimo verjeti, da ni res. Med sodelavci, vrstniki, sošolci, sosedi, pacienti v čakalnici in celo v vrsti za malico. Nekateri se imajo za več vredne, za boljše in se zlahka prerinejo na čelo skupine, del ostalih jim sledi, ker ne želijo biti slabši v očeh takih vodij, preostali pa obveljajo za čudake, izobčence in se velikokrat ne morejo izboriti za svoje pravice. Najbolj sramotno je, da je krivična že sama državna veja oblasti – sodstvo. Kako naj družba deluje »fer«, če pa se tam, kjer bi morali biti najbolj razsodni in pravični, zalomi? Bo kar držalo: »Vrana vrani ne izkljuje očesa.« Žalostno je, da se med nas rojeva vedno več takih »ptic«.

Pred dnevi sem nekje prebrala, da smo ljudje pristali na dnu družbene lestvice zaradi svojega nizkega dostojanstva. Malo je takih, ki se imajo radi take, kot so, in se cenijo, se zavedajo svoje vrednosti in imajo visoko samospoštovanje. Ostali se prevečkrat pustimo poteptati drugim ali pa sami teptamo po drugih. Zanimivo, da imajo tisti, ki zaničujejo druge, najmanj dostojanstva in so globoko v sebi najbolj ranjeni in prizadeti.

Bojim se, da nismo dovolj pogumni in močni. Dovolj odločni in človeški, da bi se uprli manjšini, ki deluje kot glavna, saj si želimo biti sprejeti med tistimi, ki so ustvarili izrojeno pravilo, ki pravi, da je treba poskrbeti za lastno lagodje. Nas je strah povedati, kdo smo? Četudi se vrednote, po katerih želimo živeti, razlikujejo od tistih, ki so uveljavljene v družbi, ne pomeni, da so slabe. Ne pomeni, da so upravičeno nesprejemljive. Morda je lažje popustiti in se sprijazniti z večino, kot pa se izpostaviti in tvegati, da bi bili zavrženi, čeprav je cena za to naša sreča.

Oprostite. Govorim preveč na splošno. Veliko je že bilo ljudi, ki so spreminjali okvir življenja družbe, tudi današnjega, ki nam ga mediji vsakodnevno goreče vsiljujejo:

»Poskrbi zase, kaj te briga kdo drug. Nagrebi si čim več denarja, da boš dobro živel. Jasno, brez denarja si ne moreš privoščiti vseh teh lepih oblek in čevljev, ki jih preprosto moraš imeti, jeklenih konjičkov, s katerimi bi se postavljal pred kolegi, skromne vile, ki bi ji rekel počitniška kočica, in počitnic v eksotičnih deželah, kjer bi imel na obali svojo niti omembe vredno jahto. Izkoristi življenje, živiš samo enkrat! Jej, ko ti paše, seksaj, ko se ti zahoče, in pij, dokler nisi zadet do konca. Uživaj in stvari jemlji zlahka. Bolj boš odgovoren, bolj boš zatežen. Prijatelje imaš, da ti delajo usluge. Da ti pomagajo iz težav in da se imaš z njimi noro dobro, ko si za stvar. Ej stari, nikomur ni treba polagati računov. Če koga spraviš v težave, se pač hitro pospravi s prizorišča. Zakaj bi te skrbele težave drugih ljudi?

Vedno tudi poskrbi, da se boš ostalim zdel fantastičen in da se boš družil z najbolj priljubljenimi in uglednimi. Ob tem pozabi na vse vrednote. Le izobčenci verjamejo vanje, tebe pa samo omejujejo. Brezskrbno živi in če že kdaj naletiš na kakšen problem, posezi po čudežni tabletki. Veš, da lahko reši vse tvoje težave.«

Ena velika »žehta« pranja možganov. Koliko ljudi ima čas razmisliti, da so vse te medene obljube, reklame in navidezno uspešno delovanje družbe utvara? Laži, ki jim hočemo verjeti in so oblika psihičnega nasilja, ki se mu težko izognemo ...

Najbrž bi bil svet že v razsulu in družba globoko pod prstjo, če ne bi obstajalo nekaj primerkov naše vrste, ki še razsodno delujejo in ne nascdajo vsemu, kar nam »tvezijo« skupine ljudi, ki nas želijo upravljati. Še dobro, da so bili tisti ljudje, ki se niso ozirali na družbo okoli sebe in niso pozabili, da imajo na Zemlji poslanstvo. Da času, ki jim je dan na voljo in mu pravimo življenje, dajo pravo vrednost ter se mu zahvaljujejo v največji meri, kot je mogoče. Da so srečni. Poslanstvo, ki ga lahko uresničijo le z osredotočanjem na prave vrednote. Ni je večje sreče od prijateljevega iskrenega nasmeha in trenutkov, ki jih preživimo drug z drugim.

Od hvaležnosti, ki jo vidimo v očeh človeka, ki smo mu pomagali na kakršenkoli način. Bili smo zadovoljni in morda celo ponosni nase, ker smo vedeli, da smo storili nekaj dobrega. V tem je čar. Da nam ni težko pomagati drug drugemu, če hočemo. No, se morda motim in je kdo, ki je komu pomagal z iskrenimi nameni, čutil žalost, jezo ali pa drugo negativno čustvo?

Za tiste, ki so na vrednote pozabili, je vse ena velika tekma, v kateri ni postavljenih pravil, v kateri vsi drvimo k cilju. Vendar se v nečem hudo motimo. Nimamo namreč vsi istega cilja. Vsak je na svoji proggi, ki ima cilj na svoji razdalji in težavnost na svoji stopnji. Res nam ni treba življenja dojemati kot bitko za preživetje. Zaradi tega se ločimo od živali, mar ne? Da živimo zaradi globljega smisla, ki nas v življenju izpolnjuje. Odnose je potrebno graditi na zaupanju, poštenosti, iskrenosti in prijateljstvu. Torej na dobrih starih vrednotah, o katerih veliko govorimo, vendar o njih premalo razmišljamo. V njih se kažejo naši cilji. Vsak pri sebi najbolje ve, katere vrednote so zanj najpomembnejše. Zaradi katerih vrednot se upa upreti družbi, ker ve, da ga ne bodo pustile na cedilu in se jim splača slediti, saj zaradi njih postaja boljši človek. Ni enostavno izbrati dobrih vrednot in jih uresničiti. Daleč od tega. Potrebni so volja, pogum in trud. Ne moremo spreminjati drugih. Lahko se le zazremo vase in se vprašamo, kakšni ljudje hočemo biti. Če res želimo biti enaki večini in zatreti notranje občutke za prav in ne-prav ...

Res čudno bitje je človek. Njegovo poslanstvo na Zemlji je zavito v skrivnost.

Blagor tistim, ki verjamejo, da nimajo poslanstva in da pač samo živijo. Ki se ne obremenjujejo s tem, ko uničujejo sami sebe in packajo po Zemlji. Taki namreč ne bodo hrepeneli po duhovnem, saj ne priznavajo niti, da obstaja. Blagor tistim, ki verjamejo, da živijo za znanost. Taki si ne bodo želeli globljih čustev, saj jih z glavo ne bodo mogli nikoli doživeti, da bi vedeli, kaj zamujajo. Tisti pa, ki živijo, da bi vsak dan doživljali v polnosti, zaradi ljubezni in globljega smisla, ki so ga s trudom odkrili, oni so v tem življenju najbolj ubogi. Obkroženi z nevedneži, ki mislijo, da vedo vse, vendar še dovolj prisebnimi, da čutijo praznino v sebi in zaradi zavidevanja poskušajo te Svetle zvleči nazaj dol. Pa ti Svetli niso jezni. Z upanjem v srcu jim podajo roke in ponudijo možnost, da se tudi drugi povzpnejo tja gor. Vendar po njih sežejo le redki.

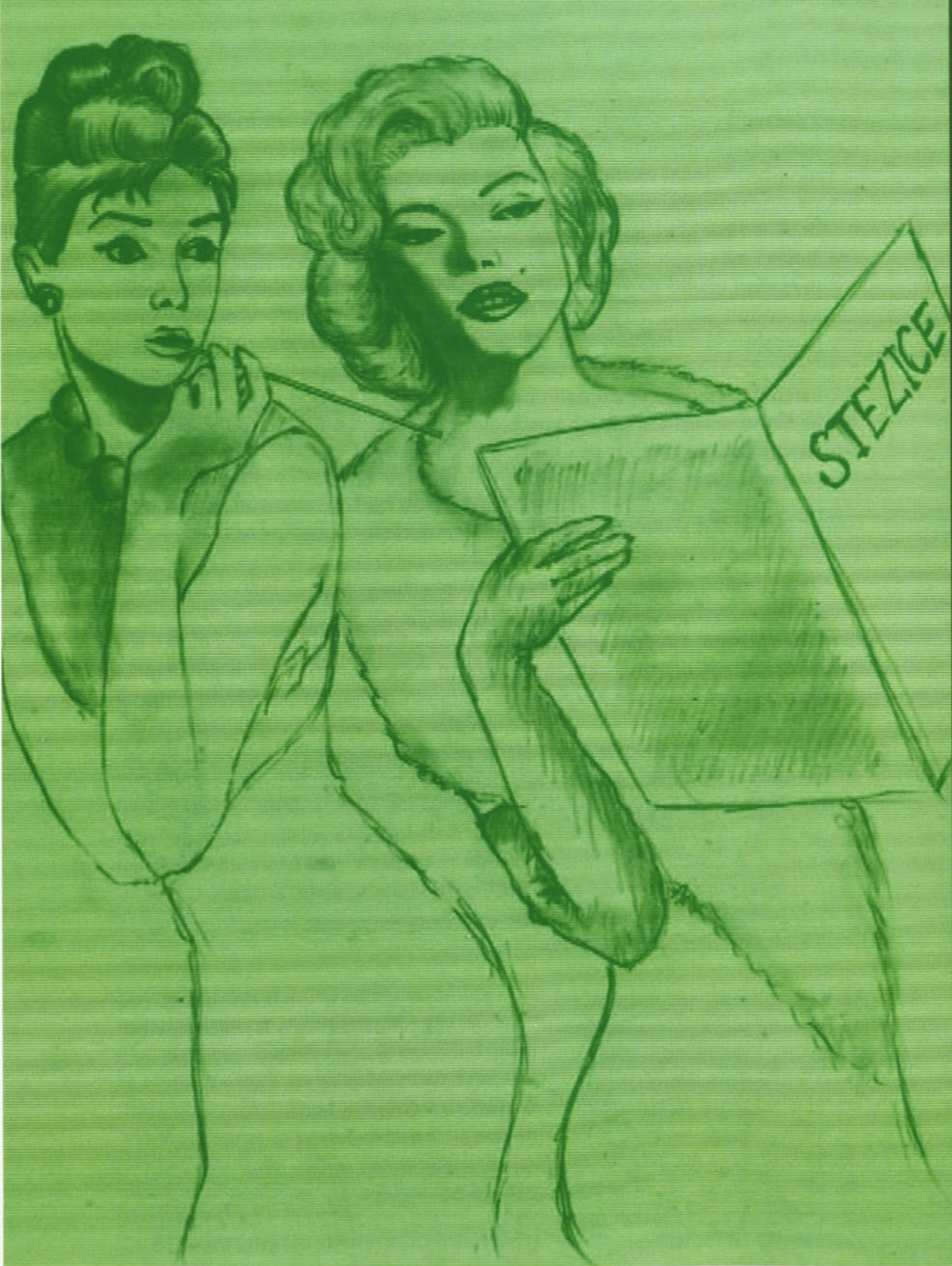
Ne čakajmo na svojega rešitelja. Ne bo ga. To je pretežka naloga za posameznika. V vsakem izmed nas je želja po prispevanju k prijetnejšemu svetu. K resnično boljšemu življenju.

Vem, da zmoremo.

... Le kako se bo končala človekova zgodba ... Grozljiva tragikomedija, ki še nima znanega konca. Odvisno je od njega samega, kaj želi. Sam si je ustvaril zahtevno življenje, ki ga živi brez premora, in s svojo sebično naravo uničuje, kar je nedolžnega in dobrega ostalo. Naj se že nekaj zgodi. Nekaj velikega. Da bo končno dojel smisel življenja in nehal uničevati samega sebe ...

Ana Penca, 3. C

Ustvarjamo

Ljubi otrok,
veš, zakaj ti pišem. Tudi jaz prav dobro vem. V srcu čutim praznino. Ni radosti, ni veselja in ravno tako ne čutim več bolečine in žalosti. Zame je prepozno. Tako kot je bilo prepozno zate.

Ljubezen v meni je rasla, iz dneva v dan, iz noči v noč. Čakala sem na trenutek, ko bi se te dotaknila in občutila tvojo toploto. Tvojo nežno ročico, ki bi ogrela moje premraženo telo. Toplota, ki bila je v tebi, poživila bi moje srce in ponovno bi zaigralo. Igralo bi kot takrat, ko si rasel. Ko si rasel v meni. Čutila sem tih zvok prebujanja novega bitja. Tvoj premik je premrazil moje telo. Z vsakim dnem je postajala ljubezen močnejša, tako kot vez med nama. Ko bi le vedela, da so ti dnevi štet! Ko bi le vedela, da se bližaš koncu, otročiček moj. Ko bi le vedela, da bo kmalu po mojem licu spolzela solza žalosti in ne sreče. Ne le ena, tisoč takih.

Komu naj dam sedaj to ljubezen? Komu? Zvezdnatemu nebu, ki ne pusti mi spati, ali svetlemu soncu, ki posije na moj objokani obraz? Za koga se naj sedaj zbudim vsako jutro in za koga naj zvečer zaspim? Komu naj podarim vso radost, ki mi jo je prineslo moje življenje? Upala sem nate, želela sem ti pokazati svet v dobri, pošteni luči. Hotela sem te. Samo tebe. Sanjam te, sanjam tvoje ročice, sanjam tvoje nežne dotike. Kako objela bi te za lahko noč, kako zapela bi ti pesmico, kako ljubila bi te vsak dan bolj in bolj, otročiček moj. Tvoje nožice bi tekale naokoli, skakale in se veselile življenja. Tvoja usta bi čakala na vsakdanje dobrote, ki bi jih spekla le zate. Tvoji lasi bi plapolali v razburkanem vetru. Tvoj nasmeh bi segal do stolpnic tega sveta, ampak ne. Nasmeha ni in ga nikoli ne bo. Lahko me srce izda in obstanem, kjer sem, ali pa zakopljem ta spomin in ga nosim v srcu za vedno.

Zakaj ravno ti, ti rosi otročiček moj? Vsaka solza, ki priletela bi na mojo dlan, bila bi moje veselje. Vendar tvojih solz ne bom občutila. Ne bom jih občutila nikoli. Tako kot ne bom slišala prešernega smeha, ki bila bi pesmica za moje uho. Čakala sem na oči, ki pogledale bi me in se zaiskrile. V njih bi pisalo: "Rad te imam, mamica." Bolečina v mojem srcu je večja od večernega neba. Vendar še vedno čutim toplino, toplino ljubezni, ki ne bo nikoli izginila. Ljubezni do tebe in srce polno besed: "Ljubim te." Naj angeli svetli na nebu poskrbijo zate, če že jaz ne morem. Naj ti dajo roko matere in pričarajo srečo v tvojem srčku. Želim si samo to, da bi bil srečen. Tudi če nisi ob meni, bodi srečen, če že jaz ne morem biti brez tebe. Uničila me je ljubezen, uničilo me je hrepenenje. Čisto počasi me ubija, vendar to ni pomembno. Ne potrebuješ teh praznih besed, ki ti jih govoričim. Ne potrebuješ moje tožbe, potrebuješ samo ljubezen, iskreno in resnično.

Obljubila sem, da bom ločila srce od svojega telesa. Mislila sem, da bo to lahko, da bo srce odtrgano in pozabljena vsaka povezava s tvojim. Vendar čas ne zaceli zdrobljenega in raztrganega srca. Tako se prebijam, prebijam se skozi temo noči, ki jo vidim tudi podnevi. Zasleduje me temačnost z vsakim korakom. V sebi, v temni notranjosti pa še vedno čutim, čutim utrip tvojega srca. To srce naj bi živelo še desetletja, podivjano srce, ki veseli se življenja in čaka na sleherni utrip. Ta mogočni utrip naj bi se slišal čez gore in doline daleč na drugi konec sveta in nazaj. Vse skupaj je utvara, namišljenost mojega slabotnega telesa, ki preživelo je že vrsto muk. Ne sramujem se ničesar, muke bile so vredne. Tako sem vsaj imela del tebe, nekoč v sebi. Vem, da si obstajal, da je moja ljubezen resnična in utemeljena. Nihče me ne bo prepričal, da si bil nič, ker vem, da si bil nekdo. Nekaj malega, malega v meni. Za druge si bil nekaj malega, zame si bil vesolje. Moje telo ni preneslo tvoje prostranosti in veličine. Prelomilo se je na pol in uničilo tvojo luč. Ugasnila je, kot ugasnejo zvezde, ko se zdani. Ugasnila je kot sveča, ko se veter prebudi. Ugasnila je, vendar ne bi smela.

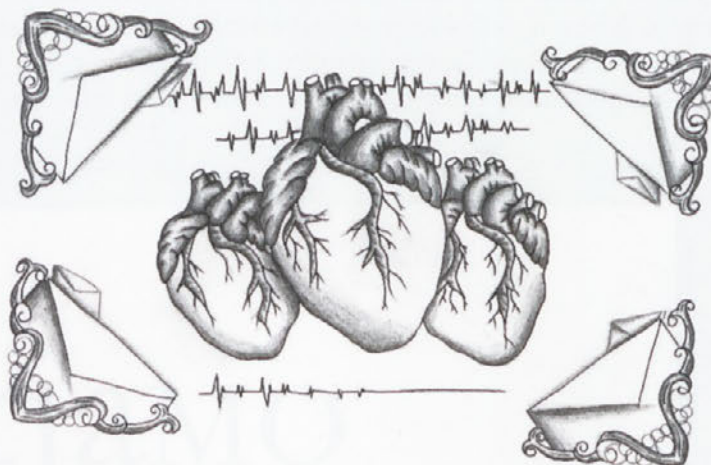
Kako naj opišem, kaj doživljam? Kako ti naj dokažem, da te ljubim? Resnico bova vedela le jaz in ti, drugim je skrita. Resnica ljudem je skrita. Zato pišem le tebi in delim s tabo svojo neizrečeno ljubezen, ki rasla je v meni. Ampak kaj je krivo? Je kriva moja vera ali moj duh? Kako naj izvem odgovor, če so mi te vzeli. Vzeli še pred rojstvom. Še preden si uzrl svetlobo, ki bila je tvoj varuh.

Kje te naj najdem? Naj grem za teboj in svoje srce prelomim? Naj vzamem si življenje, da te bom iskala po skrivnostnih poteh, na katere si zašel? Vodila me bo ljubezen po teh nepoznanih poteh, človeku še ne odkritih. Povezuje naju in daje mi moč, da preživim. Preživim v smrti ali v svetu? Daj mi znamenje za poslednje vprašanje. Pokaži mi pot iz trpljenja in podari mi neizraženo srečo. Čakam nate. In vedno bom čakala. Si edinstven in nenadomestljiv, zame si bil življenje, ki ga sedaj ni več.

Vem, da se bo pismo razletelo na tisoč koščkov, tako kot se je moje srce.

Z vso ljubeznijo
tvoja mati

Tjaša Abazović je za svoje ljubezensko pismo prejela prvo nagrado na natečaju za najlepše ljubezensko pismo.

6 Ilustracija Eme Maznik Antič

Po koncu začetek

»N e, konec je! Ne morem brez njega!« sem se na terasi vsa zgrožena drla tistega večera. Od jeze me je oblila vročica kakor preliv po torti, kadar ga je povsod veliko preveč. Naravnost ogorčena sem bila.

V zadnjem času si nisem predstavljala dneva brez njega, do takrat. Tistega dne si nisem mogla niti predstavljati, kaj šele doživeti. Ta prekleti dan!

Toda naj si dovolim povedati celotno zgodbo. Kaj me je spravilo s tira, da sem imela že kar smešno paleto odtenkov rdeče barve na obrazu.

Tistega dne je bilo peklensko vroče, tako kot prejšnji dan in še dan pred tem. Lahko rečem, da sem se nekako vročine že navadila, čeprav si ne bi nikoli mislila, da bo kdaj 35 stopinj nekaj povsem običajnega. Toda poletje se je tako začelo in nisem mogla kaj, kot da sem se z neprestano vročino sprijaznila. Že v zgodnje jutro, pravzaprav ni bilo tako zgodnje, priznam, bilo je že nekaj čez deset, sem se zbudila vsa prepotena. Ni mi preostalo drugega, kot da skočim pod hitro prho in se ohladim. Kasneje sem imela na sporedu precej dolgočasen dnevni program, gledala sem televizijo in brala knjigo, da, knjigo, ne moreš verjeti! Priznam, nisem ravno zvesta bralka, sem pa zato bolj predana pisanju. In rolkanju! Obožujem rolkanje, zvok, ki ga deska oddaja, ko se premika, in pok, ki se sliši, ko pristanem po izvoženem triku. Ta občutek, ko stopim na rolko in se začnem poganjati do igrišča, kjer me že čaka moja klapa, da skupaj zvozimo še kakšen trik. In prav na to sem čakala tistega dne. Da bo večer, ko se ozračje že malo shladi, čeprav je še zmeraj svinjsko vroče od pregretega asfalta, vendar to nas ni še nikoli ustavilo. Vsak večer poleti smo se dobili na igrišču in to je bila za nas Amerika!

Vendar tisti dan je bil še vseeno poseben, namreč s prijateljem, s katerim rolkam, sva se dobila. Na samem. Samo jaz in on. V mojih očeh niti približno ni bil samo prijatelj, bil je mnogo več. Bil je princ mojih sanj, samo da je imel namesto belega konja rolko z zelenim grafitom. Že eno leto ga občudujem, kako za šalo izvaja trike, o katerih lahko jaz zaenkrat samo sanjam, in kako lepe oči in lase ima. Popoln je! In tisti večer sem imela priložnost, da je bil samo moj. O tem trenutku sem sanjerala, odkar sem ga prvič videla, in končno, ta dan je tudi prišel.

Preden sem šla na igrišče, sem prebirala kratke majice in izbirala kratke hlače. Nikakor si nisem mogla najti prave odprave. To je bil najbrž moj najdaljši izbor oblačil, preden sem šla rolkat, saj nikoli, ampak res nikoli nisem razmišljala, kaj bi nase navlekla, saj sem bila tako ali tako na koncu vsa prepotena in umazana. Pazila sem le, da sem imela svetlejša oblačila, tako sem se tolažila, da mi bo manj vroče.

Ko sem odhajala od doma, mi je srce tako močno bilo, kot da bi odhajala k zobozdravniku, tja me je še zdaj strah iti, tudi če bi mu šla samo pokazat zobe. Stopila sem na rolko in se pognala. Zvok, ki ga je oddajala rolka, se je slišal tako dramatično, kakor da bi se peljala v smrt. Enkrat sem zapeljala po kamnu, skoraj sem se prekucnila, po navadi nikoli ne izgubim ravnotežja. Po slabih desetih minutah sem prispela, bila sem zadnja. Matej, to je eden iz naše klape, mi je pomahal in z roko zamahnil, češ da naj pridem dol. Za Matejem je stal on, kako je izgledal, tako, tako ... Še zdaj, ko pripovedujem o tem, ostanem brez besed.

S trdimi koraki sem stopala po stopnicah navzdol do igrišča. Čeprav o tem takrat nisem razmišljala, sem zdaj po analizi tistega večera ugotovila, da sem najbrž hodila, kot da imam namesto nog dva štora in se premikam leseno kot pasji mladič, ki gre prvič po stopnicah. Na žalost se zdaj ne morem potolažiti niti s tem, da je bilo videti pristrčno, kot bi bilo pristrčno videti psička.

Cel večer sem bila bolj tiho, čeprav po navadi lahko neprestano govorim. Vsake toliko časa sem se nasmejala, da bi izpadlo lepo, čeprav tudi o tem nočem preveč razmišljati, kako je dejansko izgledalo. Najbrž ni bilo tako slabo, saj mi je nasmeh vedno vrnil. Okoli devete ure se je začelo temniti, zato smo se, oziroma natančneje, so se drugi začeli razhajati. Odhajali so domov. Ostala sva samo še jaz in on. Domen. Mmm, še ime se sliši tako sladko. Na začetku sva sedela v mučni tišini. Bila je res zelo mučna. Sploh nisem vedela, kaj bi lahko rekla, kljub temu da sem imela vedno kaj reči. Pomislila sem, da bi lahko rekla kaj o vremenu, kako je vroče, saj če povem po resnici, pošteno sem bila prepotena, živčnost pa je stanje še poslabšala. Vendar govoriti o vremenu se mi je zdelo trapasto, vsak človek, ko ne ve, kaj reči, zine kakšno o vremenu. Pomislila sem, da bi s tem dobro prebila led, toda kaj, tip je, on bi moral prebijati led, pa še starejši je. Tri leta, če povem natančno. Po dobrih dveh minutah je končno nekaj rekel in izbral je dobro temo, nama domačo. Slabo uro sva govorila o rolkanju in trikih. Razlagal mi je o triku, ki sem se ga takrat učila, heelflipu. Mislim, da mi je poskušal kar dobro razložiti, toda po resnici še zdaj ne vem, kako se je lotil zadeve. Nisem ga poslušala. Ne da ga nisem želela, prav nasprotno, toda nekako ni šlo. Zatopila sem se v svoje preveč glasne misli, razmišljala sem o njegovi barvi glasu in kako prijetno diši. Zato se spomnim samo prvih in zadnjih petih minut pogovora. Prav patetično od mene, ko pa se je ubožček tako potrudil zadevo razložiti.

Na koncu je najin skupni večer ustavila moja mama. Klicala me je. A ni to najbolj neprimeren čas, da te pokliče, da moraš domov? Preden sva se poslovila, me je hotel objeti. Pazi to, hotel! No, šla sem, še preden je to poskusil prakticirati. Ne vem, po mojem je bila to ena najbolj neumnih odločitev v mojem življenju, če ni bil to samo refleksni odziv na dogajanje. Sploh ne vem, zakaj sem šla. No, tako se mi je uspel samo nasmehnuti, nato pa se je tudi on obrnil proti domu.

Ko sem hodila domov, me je že pošteno skrbelo, da se mu v resnici sploh nisem zdela tako kul, kot je sprva mislil. Pa še starejši je, prav to je bil razlog več, da bi mu morala dati še kaj več kot objem. In skoraj ves čas z njim sem bila tiho, kot da mi je nekdo za hrbtom držal pištolo in me silil k molku. Zdaj se sprašujem, če je možno, da bi se lahko še slabše odrezala na najinem prvem zmenku. Od jeze sem ob poti trgala travniške bilke in jih raztrgala kot kakšen Terminator. Na koncu sem se že sama sebi zdela smešna, ko sem postala že prava morilka travniških bilk. To me je spravilo v boljšo voljo. Kasneje sem se kot vsaka tipična ženska začela prepričevati, da če me ima zares rad, bo vse v redu. Tukaj sem morda spregledala dejstvo, da sva imela zgolj en zmenek. Pa vendar, tolažba je bila kar dobra.

Kmalu sem prišla domov. Bila sem prepotena, kot da bi ravno prišla izpod tuša. Rolko sem odnesla na njeno mesto in zavila

naravnost v kuhinjo kot vsak poletni večer. Šla sem do skrinje in iz nje potegnila banjico s sladoledom. To je bila moja rutina v zadnjem času, moja sedma nebesa, da pojem veliko sladoleda, ko pridem z igrišča. Ko sem prijela banjico, je bila zelo lahka. To me je že kar malo zaskrbelo. Dan brez sladoleda bi bila prava nočna mora v tako vročih dneh. Z žlico in sladoledom v roki sem šla na teraso, nakar je zazvonil telefon. Dobila sem sporočilo. V strahu, da je Domnovo, sem telefon vzela iz žepa, pogledala sporočilo in odprla banjico. Za trenutek sem obstala.

»Ne, konec je! Ne morem brez njega!« sem se na terasi vsa zgrožena drla tistega večera. Od jeze me je oblila vročica, kakor preliv po torti, kadar ga je povsod veliko preveč. Naravnost ogorčena sem bila.

V zadnjem času si nisem predstavljala dneva brez njega, do takrat. Tistega dne si nisem samo mogla predstavljati, ampak to tudi doživeti. Ta prekleti dan!

Zmanjkalo ga je! Sladoleda ni bilo! Banjica je bila prazna, vendar kako?! Ob tako vročem dnevu, da je kar teklo z mene, jaz pa brez sladoleda?! To je bilo še huje kot pekel! Pol ure sem rabila, da sem se pomirila in poskusila dojeti, da tisti dan sladoleda pač ne bo. To je bil zame boleč dan, dan, ko sem prekinila s svojo sladko rutino. V naslednjih dneh se je shladilo, zato banjice s sladoledom tako res še dolgo ni bilo v skrinji. Bil je kot moja prva ljubezen, takoj za njim pa je bila Domen. Vas zanima, kaj je bilo z njim? V sporočilu mi je napisal, da mu je bilo lepo z menoj. Če vam lahko zaupam skrivnost, zdaj sva par, zares.

Laura Pust, 3. D

Avtorica je za zgodbo Po koncu začetek osvojila 2. mesto na literarnem natečaju ZTT (Založništvo tržaškega tiska). Izmed 81 prispevkov je strokovna žirija izbrala 19 avtorjev in njihove zgodbe. Zgodbe, ki so prišle v finale, so zbrane v knjigi Po koncu začetek.

Poe

zija

Sara, Sara, ljubka Sara

Ljubka deklica je Sara,
mlada, 16 let stara,
noči je v solzah prejkala,
zaprta v temi preležala,
ko se od očetovega jeznega udarca celila je
rana.

Sara lastnih staršev se je bala,
ki strogo v krščanski veri sta jo učiti znala.
Zapustiti je vse želela,
vse pustiti za seboj,
izginiti, in to takoj.

In ko njima, ki zmeraj pravil božjih polnih
ust sta imela,

dovolj bilo je vzgajati dekliča,
sta jo daleč stran poslala,
v dom, kjer šola in oskrba je bila poznana,
tja sta jo zaprla, jo tam pustila,
da v njuni hiši bila zelena je tišina.

Sara, Sara, ljubka Sara,
bilo ji veliko bolje je,
čeprav ji učenje sploh ne gre,
je vedela, da zdaj proste ima roke.

Sara, Sara, ljubka Sara,
zdaj je še samo sanjala
in vedno matematike se veselila,
saj je tam bil on, ki tako ga je ljubila.

Gledal jo je nežno,
a zmeraj samo bežno,
da drugim se niso obračale glave,
saj resnica je, da se to pač ne sme.
Sta po uri v kabinet zavila,
čisto zadaj sta se skrila,

in poglej jo, že je zanosila.

Še preden stvarca je prišla na dan,
profesor jo je odpeljal v državo daleč stran,
drugam, drugam,

kjer njun otrok nikomur ni bil poznan.

Sara, Sara, ljubka Sara,

kipela je od sreče, vse je imela,

kar je želela, vse je dobila,
staršem jezik je mulila, saj zabavalo jo je,
da k njima nazaj nikoli več ne gre.

Sara, Sara, ljubka Sara,

nič ni denarja zaslužila,

pa vendar je vse dobila,

vsaj dokler se profesorju ni roka premaknila.

So na Sari se odsevale modrice

in v srcu so jo zbadale bodice,

ker se vsak je profesorjev prijatelj je dotaknil,
medtem ko je on debele denarce od njih
staknil.

Sara pa samo, da bi pozabila,

ko tisti gnusni prijem požrešnih rok je
začutila,

spomnila se je, kako ga nekdanj je ljubila,
oh, kako ga je ljubila.

Sara, Sara, ljubka Sara,

spet se je jokala,

z golim telesom je ležala,

na katerem vsaka se videla je rana.

Sara, Sara, ljubka Sara

v temno noč je zatulila:

»O, Bog, samo domov bi se vrnila!«

Nina Florijančič, 2. A

POLEG MENE

Poleg mene ni nikogar,
le mraz in hlad obdan s temo.
Poleg mene ni nikogar.
Ni toplih sončnih žarkov,
ni ptic, ki bi mi zapele dobro jutro.

Zraven mene je le tema.
Hodim okrog in se ne
oziram naokrog.

Poleg mene ni življenja.
Z mano hodi mračna duša,
še vedno se ne oziram,
vidim le hladno temo.

Nočem slišati dobrih besed,
nočem videti toplin svetlobe.
Mašim si ušesa,
zatiskam si oči!
Duša mi še vedno krvavi,
ker sama sem.
Poleg mene je le črna senca.

Kaj kmalu ugotovim,
da je sonce toplo
in da tema res ni
tako hladna in temna, kot se zdi.

Zdaj vem, da so mi ptice pele,
vendar jih nisem poslušala.
Vem, da me je sonce grelo,
čeprav močno je deževalo.

Spregledala sem temo
in našla svojo zvezdo,
ki mi kaže pravo pot.
Moja zvezda vodi me
tudi takrat, ko sem
najbolj izgubljena v temi.

Vsako jutro bom
odmašila svoja ušesa
in odprla svoje oči.
In sonce bo sijalo
tudi takrat, ko hudo bo deževalo!

Se še spomniš majhne deklice,
ki skakala ti je v objem,
te objela res močno in ti
pokazala, kaj je novega spoznala?

Mar pomniš zelene trate
in šopka cvetlic
v ročicah majhne deklice
s kodrčki v lasih?

Majhna deklica s kodrčki v lasih
je pela pesmice
in TI si jih poslušal!
Se še spomniš,
kako padla je s kolesom?
Iz njenih velikih rjavih oči
so tekle drobne solze.
Objel si jo in jo stisnil k sebi.

Zdaj ta deklica velika je postala.
Svoje drobne solze briše sama si!
Vse na svetu dala bi, da spet bila bi
majhna deklica z velikimi rjavimi očmi.

Nikita Blatnik, 2. E

Se še
spomniš?

Oh, Ema!

Oh, Ema, vse me že srbi,
ker hiberniram doma od vseh skrbi.
Po glavi hodiš mi le ti,
in tisto, kar si rekla mi,
že dolgo časa me lovi.

Upam, da pride dan,
ko bom rekel, da imam
tisto, kar prosila si me zaman,
kar tebe špika kot prevelik uhan.

Reči moram, da mi je žal,
še vedno čakam, da bom znal,
in kaj več v življenju bom skoval,
da ti tistih pet evrov bom končno dal!

David Voglar, 3. K

Nova perspektiva

Igrajmo se igro,
imenuje se nova perspektiva.
Se še komu tam zdi ta igra zanimiva?
Hočem, da me vidijo iz nove perspektive.
V mislih nimam Obamove nacije
in Pahorjeve kolektive.
Zjutraj vstala bom z novo perspektivo.
Na življenje samo in na mojo novo najdeno INNER divo.
Odpeljala sem bom v šolo v isti stari škatli,
moja nova perspektiva na življenje me življenja krati.
Poiskala si bom službo,
pravijo, da sem perspektivna,
iščem apatičnega delodajalca in pisarno šefa Al Pacina.
Navdušila bom odbor sicilijanskih ljudi,
naše podjetje bo slavno zaradi koruptivnih stvari.
Znova in znova bom gledala na vse z novo perspektivo,
na minljivo bančno stanje in drago stanarino.
Čeprav stojim na ulici in pogledujem naokoli.
Globoko v sebi vem, da perspektive kot take doseglja ne bom nikoli.

Sara Ržen, 4. D

Ko je zima

Zunaj sneži,
polno snežink mrgoli,
kot bele princeske
hitro padajo na tla
in ta so že bela vsa.

Sosedova smreka ni več zelena,
rože so ovenele,
vse je belo.

Zima je tukaj,
bela in hladna,
a sneženim možem
se zdi prav zabavna.

Lara Radkovič, 1. B

Svoboda

Močno sem hrepenel po njej.
Želel sem si jo.
Bil sem kot mlad ptič,
ki je hlatal za tujim zrakom,
pa sam ni vedel, kam točno bi šel.
Kaj pa zna tak mladič?
Hotel sem jo, pa če bi moral drage zatajil.
Ne, da sem jih ob takem pozabil.
Le nisem se menil za njih.
Prišel je. Tako nestrpno sem čakal ta dan.
Potihem, na rahlo mi je sedla v dlan.
Bila je moja!
Ob taki euforiji sem pozabil na glas,
toda to me ni motilo.
Bilo je tudi najmanj pomembno.
Nisem vedel, da ko je rekla, da mi ponuja vse,
je bilo res čisto vse,
to, da je bila tako neskončna me je zgrozilo.

Laura Pust, 3. D

NE TAM

Vedno sem tu.
Oni mi pravijo, da sem tam.
Nikoli se ne premaknem in sem tu.
Jaz ne mislim, da sem tam.

Oni govorijo, da se ne premikam,
sklepam, da oni se premikajo.
Sami vedo, da se ne premikam,
in jaz vem, da oni se premikajo.
Torej zakaj trdijo, da sem tam?
Sem tu,

in od tu se ne morem premakniti do tam.
Drevesa se ne premikamo in smo vedno tu.

SVET

Da človek svet boljši bi videl,
ljubiti je začel.
Da s srečo bi se snidel,
si misli sladke je ujel.

Dekletu svet lepši je postal,
ko si nadelo je tanek ovoj čez obraz.
Fantu čas le takrat je obstal,
ko doživel je poraz.

Smrt ženo je vzela,
moža pustila žalovati,
črna tančica mu oči je opela,
zato ničesar ni videl se smejati.

Zato ne morem pravit',
da svet je grd ali lep,
ali časa ustavit,
da prav videl bi naš svet.

Nikoli se svet ni spremenil,
nikoli ni bil grd ali lep,
tako je le človek se menil,
saj vsak je po svoje videl rasti bel cvet.

Laura Pust, 3. D

PESEM NEZNANCU

Nekdo, nisem te poznal.
Vendar, ko sem prvič slišal zate, me čuden občutek je obdal.
Začutil sem žalost, ko sem zrl spomin,
kot da bi poznal tvoje trpljenje; s trnjem ovit krog bolečin.

Človek, nisem modrec sveta,
a kljub temu bi ti pravil, da izbral si napačna pota.
Tudi jaz sem okusil zlobo ljudi in obup,
a kljub temu v meni še vedno tlel je droben up.

Tujec, kaj si storil ...
Z enim trenutkom si svojo prihodnost za vedno s črno tančico ovil.
Mar bi te moral obtožiti egoizma,
a kaj ko sem včasih tudi sam poln pesimizma.

Fant, tvojih problemov ni več na tebi,
vendar dal si breme staršem, prijateljem in meni.
Želel bi si te it pogledat gor do klanca,
saj priznam, da mi je žal zate, za neznanca.

NETAM

Kratke zgodbe

DO LUNE

Kot že nešteto krat poprej spet sedim na okenski polici in razmišljam. Boli me že glava, pa vseeno iz nje ne morem pregnati misli nanj.

Ko se že spravim k temu, da jo zagrabim za vrat, Misel namreč, in jo s težavo zvlečem do levega ušesa, da bi jo potisnila ven, se mi izmuzne in se spet naseli v mojo glavo. Ne vem, kako ne razume. Kako ne razume, da je nočem več? Verjetno sem edina na svetu, ki opazi, ko ni zaželena, in sama od sebe odide. Kajti tale Misel vsekakor ni preveč dojemljiva.

Sedi nekje med levo in desno polovico možganov (pravzaprav je zagozdena, saj je precej velika) in na glas vpije stvari, ki jih nikakor nočem slišati. Ne glede na to, kolikokrat ji rečem, naj neha, bo ona nadaljevala svoje početje, pa tudi če z glavo butam v steno tako močno, da se Misli že pošteno vrti. Meni pa tudi.

Vsak dan ponavlja iste stvari.

"Bila sta skupaj."

"Sovraži te."

"Pregrda si zanj."

"Nehaj se slepiti, nikoli več ne bosta to, kar sta bila."

Prav prekleto dobro vem vse to! Tudi če ti, mala neznosna stvar, ne bi tega venomer ponavljala. Naredila sem napako. Pravzaprav sem naredila veliko napak. In če bi me kdo vprašal, ali mi je žal, bi na vse grlo zavpila, da mi je. Pa še kako. Zakričala bi tako močno, da bi me slišali do lune in nazaj. Zven moje bolečine bi ljudem razjedal telo, dokler ne bi ostale samo uničene duše, ki bi lahko končno odletele stran. Vsaka na svoj kraj, kamor si je vedno želela iti.

Živela bi le še jaz in on. Slednji zato, ker je bil vedno gluh, jaz pa zato, ker sem tega zvoka že pošteno navajena. Tako zelo navajena, da ga niti slišim ne več. Nato bi mu stekla v objem in ko bi bila tik pred tem, da se potopim vanj, bi se v njegovih rokah pojavil nož in me zabodel v srce. Vem, kaj bi naredil zatem. Izvlekel bi ga in spet zabodel. In spet. In spet. In spet in spet, dokler ne bi moje ranjeno srce obležalo na mrzlih tleh. Z nasmeškom na obrazu bi odšel stran, jaz pa bi poleg svojega strtega srca ležala na razriti zemlji in čakala.

Čakala. Čakala.

Čakala nekoga, da pride mimo, pobere srce, ga poljubi in zakrpa. Nekoga, da ga položi nazaj na svoje mesto, in takrat bo mogoče spet začelo biti. Ampak samo mogoče. Preveč je ranjeno, da bi si to lahko zagotovila.

In tako še vedno čakam.

Čakam rešitelja, magičnega princa, ki bi me s svojo ljubeznijo popeljal do lune in nazaj. No, ali pa samo do lune, povratne vozovnice na zemljo si ne želim.

Počasi vstanem z okenske police ter si obrišem solze. Medtem ko gledam v luno, zaprem okno in grem v posteljo. Z Mislijo nate. Očitno se ona še dolgo ne bo odpravila spat.

Mogoče nikoli.

Sara Povše, 2. K

Gora, Boris in ukradena mula

Gora se je vzpenjala visoko nad dolino. Prek dva tisoč metrov zloveščega črnega marmorja, na sredini pa je bila v živo skalo vklesana ogromna lobanja, ki je označevala vhod v goro. Njeni zobje so se režali dolini, ki se je razprostirala spodaj. Iz njenih očesnih jamic sta valila dva potoka lave, ki sta po skrbno izklesanih potočkih odtekala v jarek ob vznožju, kjer se je lava kopičila in ustvarila strašljivo oranžen oblegovalni jarek, ki ga je na sredini sekal črn most, okrašen z izklesanimi podobami kosti. Preko mosta in do vhoda samega je vodila lepo urejena pot, tlakovana s črnimi tlakovci, okrašenimi s povsod prisotno okostnjaško tematiko.

Precej običajen okras za nekromantsko utrdbo, si je mislil Boris, ko je privezoval mulo na bližnje drevesce. Še enkrat je preveril naslov in razočaran ugotovil, da je pravi. Obupano je začel pogledovati naokoli za nabiralnikom, a ga ni našel. Zato je zavzdihnil, popravil torbo, ki mu je visela prek ramena, in začel hoditi. Pred njim je bil še naporen dan.

Čez nekaj ur je sopihajoč prispel do lobanje. Čeprav je bila kar precej visoko, Borisu sploh ni bilo hladno, v glavnem zaradi lave, ki je neumorno bruhala iz očesnih jamic. Zaradi lave se je Borisu zdelo, da okostnjaška podoba joče.

Povzpel se je po kratkem stopnišču, ki je vodilo v notranjost vhoda, in se znašel pred ogromnimi vrati iz ebenovine, okrašenimi z motivom okostnjakov. Prijel je tolkalo (srebrna lobanja na obroču) in nekajkrat krepko potolkel po vratih.

Sledila je kratka tišina. Vrata so se počasi, škripajoče odprla in razkrila slabo osvetljen hodnik, ki je vodil globlje v goro. Boris je objel torbo, zamomljal tiho molitev in se počasi podal naprej.

Hodnik je bil temačen, vklesan v črn marmor gore, sem ter tja okrašen z rahlo tlečimi baklami, ki so oddajale minimum svetlobe in poleg tega še zlovešče pokljale. Boris se je preplašeno oziral levo in desno, a edino, kar mu je vračalo pogled, so bili okostnjaki, vklesani v stene, ki so tiho spremljali vsak njegov korak. Boris je vedel, da je občutek, da ga njihove očesne jamice spremljajo s pogledi, le optična prevara, a to ni zmanjšalo občutka nelagodja.

Čez nekaj časa je prispel do še enih vrat iz uvožene ebenovine in jih plaho odprl.

Za vrati je stala ogromna, slabo razsvetljena dvorana, vklesana v živo skalo, na sredi dvorane pa je na podstavku stal prazen koščen prestol, katerega zaglavje je krasila snežno bela lobanja z dvema rubinomoma namesto oči.

Boris je pogledal naokoli po dvorani, išoč kakšne znake življenja, a edino, kar je videl, je bilo še več podob smrti po stenah in še več tlečih bakel. Rahlo je zakašljaj in poslušal, kako zvok kašlja odbija od sten dvorane, dokler ni odmev izzvenel in se ni dvorana vrnila v prejšnje stanje grobne tišine.

Grobno tišino je nenadoma prekinil zvok pretakanja vode. Slišati je bilo šelestenje tkanine in na Borisovi desni so se odprla majhna vrata v obliki lobanje.

Skozi njih je prihitela postava, popolnoma odeta v črno oblačilo, ki je segalo do gležnjev, okrašeno z motivom posmrtnih ostankov. Postava je odvršala mimo Borisa, sedla na prestol in zavzela nonšalantno pozo. V slabi luči je Boris lahko razločil bledo, napol razkrojeno podobo živečega mrtveca. To je moral biti Nekromant, lastnik utrdbe.

“Pozdravljen, smrtnik,” je dejal Nekromant. Njegov glas je bil globok, hropeč in je dajal vtis, kot da so njegova pljuča polna prahu.

“Zakaj misliš, da lahko kar brez dovoljenja vstopiš na mojo posest?”

Boris je živčno pogledal okoli sebe. “Erm, vrata so se od-” “TIŠINA!” ga je prekinil Nekromant. “Veliko smrtnikov je že poizkusilo vdreti z namenom kraje mojih bajnih bogastev.” Njegov hropečni glas je donel po dvorani. “A moram reči, da prav nobeden od njih ni bil tako ... švohoten kot ti.” “Ampak jaz -” je zamomljal Boris. “TIŠINA! Povej mi, smrtnik, s

kakšnim namenom si si drznil vdreti na mojo posest tako očitno nepripravljen na spopad z menoj? Dragulji? Čarobne knjige? Zlato?” Nekromant je uperil svoj koščeni prst v Borisa.

Boris je pogoltnil slino, segel v torbo in ven potegnil snop papirjev. “P-p-pošta, g-gospod,” je zajecjal in se tresoč približal prestolu. Dvorano je spet napolnila grobna tišina, ki jo je motilo le Borisovo komaj zakrito hlipanje.

“Pošta?”

“Da, gospod. Pisma, reklame, revije, paketi ...”

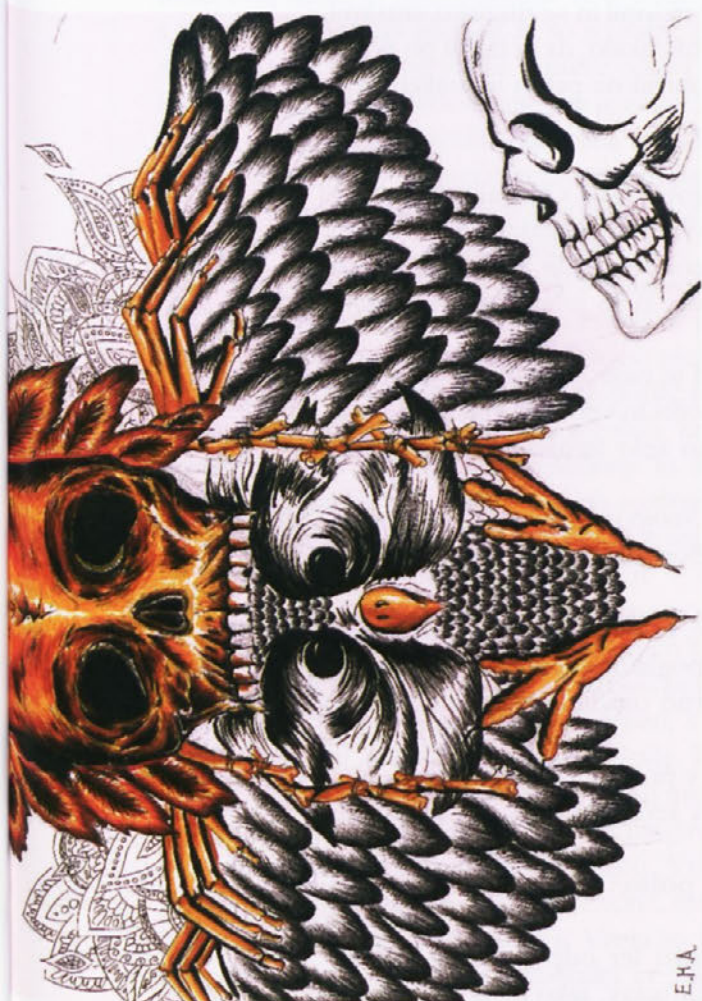
“Tišina!” je hropeče zagrmel Nekromant. “Vem, kaj je pošta.”

“No, tole je ... za vas.” Boris je, ko je precenil, da je dovolj blizu, iztegnil roko, v kateri je držal snop, in jo uperil proti rahlo presenečenemu Nekromantu na prestolu.

Nekromant je bil nekaj časa smrtno tiho. Nato je dvignil pogled. “Si prepričan, da nočeš ničesar ukrasti?” je vprašal. “Dragulje? Zlato? Čarobne knjige?”

Boris je pogoltnil slino. “Uhhh, ne, gospod. Hvala za ponudbo.”

7 Ilustracija Eme Maznik Antić

“Si prepričan? Lahko ti obrnem hrbet.”

“Emmmmm, ne, hvala, gospod. A bi lahko ...?”

Nekromant se je namrščil. “Veš kaj, tole je pa že skoraj nevljudno,” je dejal.

“Kolikor hočete, gospod. Ampak jaz bi res rad šel, veste ...”

“IZGINI!” Nekromant je iztrgal snop iz Borisove dlani, zamahnil z roko in vrata v dvorano so se sunkovito odprla.

“Hvala, gospod, takoj, gospod.” Boris se je nerodno priklonil in se ritensko umaknil iz dvorane. Vrata iz ebenovine so se zaprla in le malo je manjkalo, da bi dobil po nosu.

Dvignil se je v vzravnano pozo, popravil torbo, se obrnil na petah in stekel proti izhodu.

Spust je trajal precej manj časa kot vzpon in Boris je ugotovil, da z razdaljo od utrdbe raste tudi njegova dobra volja. Slišal je ptice, ki veselo čivkajo in poskakujejo po črnem kamenju gore, videl je zajčke, ki veselo poskakujejo po eni od redkih zaplat zelenja na drugače sterilno črni gori, in slišal je plenilski krik ujede, ki se je spustila z neba in pograbila enega od zajčkov.

Boris je globoko izdihnil. Vse je bilo v redu. Opravil je najbolj zahtevno dostavo, preostala mu je le rutinska dostava do – pobrskal je po torbi in ven izvlekel drugi snop – Vilingrada. Ja, to je zvenelo kot prijeten kraj, ne tako zelo temačen. Najbrž poln vilincev in – Kje je moja mula?

Misel je po Borisovi glavi zadonela kot cerkveni zvon. Svojo mulo je pustil privezано na točno to drevesce, sedaj pa je ostal le košček vrvi. Boris je glasno zaklel, nato pa segel v torbo in iz nje privlekel majhno stekleno kroglo.

V stekleni krogli so se vrtinčile rahlo rožnate meglice, ki so ustvarjale pomirjajočo iluzijo oblačnega neba ob sončnem zahodu. Boris je pogladil stekleno površino in meglice so se razblinile, njihovo mesto pa je zavzelo črno ozadje. Steklена krogla je začela oddajati enakomeren, ponavljajoči se ton.

Črno ozadje je nenadoma zamenjal moški, ki je sedel v pisarni. “Zdravo, Boris. Kaj bo dobrega?” je moški utrujeno dejal. Boris se je zazrl v kroglo. “Lojz, ukradli so mi mulo. Spet.”

Lojz se je namrščil. “A-ha. No, pa si vsaj dostavil vso pošto?” je vprašal.

“Ne, to je bila šele prva dostava,” je odvrnil Boris.

“No, sranje.” Lojz je premaknil nekaj papirjev na mizi ter odprl debelo, v črne platnice vezano knjigo. “Poslušaj, imamo nekaj tehničnih težav, tako da te Margareta ne bo mogla teleportirati, zato boš moral preostanek poti do – ” (Lojz je polistal po knjigi) “ Vilingrada pač opraviti peš,” je rekel Lojz in se nasmehnil.

“Ampak,” je začel Boris.

“Ja, ja, saj vem, da je daleč, ampak veš, kako pač je s tehničnimi problemi,” ga je prekinil Lojz. “Zdaj pa moram iti, nekdo drug me rabi.”

Stekleno kroglo je spet zapolnilo črno ozadje, ki se je hitro prelilo nazaj v rožnate meglice.

Boris je s široko odprtimi usti zijal v kroglo in bil tiho. Iz stanja šoka ga je predramila šele muha, ki je njegov jezik zamenjala s površino za pristanek.

Boris je presenečeno izpljunil muho in se nekajkrat močno odkašljajal. Nato se je vzravnal, pospravil stekleno kroglo v torbo in se skrušeno odpravil po cesti.

Iz torbe je med hojo povlekel zemljevid in odmeril razdaljo do Vilingrada. Bila je precejšnja. Pospravil je zemljevid in povečal svoj tempo. Pred njim je bil še res dolg dan.

o Korak v neskončnost

Korak. In še eden. Počasi in v ritmu. Odzvanjali so po sivi cesti in ji zvesto sledili. Tudi utrip je počasi našel svoj ritem in njeno dihanje se je umirilo. Tišina, ki pa nikakor ni bila mučna, so bogatile ptice s pisano obarvanimi glasovi, ki so ji vsakič znova polepšale dan. Zopet je zdrsnila v svoj svet, daleč stran od tam, in njene velike sanjave oči so se oddaljile. Videla ga je pred sabo. Pramen las, zlat kot klasje, ki sije v poletnem soncu, mu je zopet silil v oči, zazrte v daljavo. Mimo nje. Stal je nepremično, ona pa je počasi in previdno manjšala razdaljo med njima. Njeni prsti so zdrsnili z njegovega lica po vratu, čez prsi in se ustavili na njegovem pasu. Bila je zadržana, čeprav je bila toplota njegove kože ob njeni ta trenutek edino, kar si je želela. Ne, tega si ni želela. Hotela ga je. Obupno ga je potrebovala. Njegov pogled se je končno zdrnil in se srečal z njenim. Brez pomisleka je ustnice prilepila na njegove in njene roke so jo privile k njegovem telesu. Čutila je vsak utrip njegovega srca, vsak njegov dih je zdrnil po njenem vratu in vsakič se je v njej nekaj premaknilo. Čutila je lakoto, kot še nikoli poprej. Lakoto po njegovih poljubih, po njegovih dotikih. A namesto zadoščenja je ta le rasla. Bila je nenasitna. Ni se ustavljala, da bi zajela dih, kisik je bil v tistem trenutku drugotnega pomena. Še bolj se ga je oklenila, da sta skoraj izgubila ravnotežje. Vse misli so jo zapustile. Ni bila sposobna razmišljati. Samo še čutila je, močneje in močneje. Njegova srajca je zdrsnila z ramen in razkrila porjavele in izklesane prsi, po katerih so drsele njene dlani. Poznala je vsak centimeter mišičastih rok, ki so zdrsnile pod njeno bluzo. Tudi ta je izginila, ne da bi se kateri od njiju tega zavedel. Kje sta bila? A je bilo sploh pomembno? Raslo je v poželenje. Strast. Vila se je okoli njiju, ju prepletala, povezovala. Bila sta kot eno. Bil je njen in ona povsem njegova. In potem se je vse stemnilo. Ostala je praznina. Vrnila se je v realnost in njen pogled se je zbistril. Njegovo ime je še vedno zvenelo v njenih ušesih, prav tako kot ga je izrekel prvič. Njegov glas še vedno neokrnten, zdaj izgubljen, a ne pozabljen. Črke, zlato izklesane v kamen, v večnost. Vkovane v njeno srce, varne pred pozabo. Še vedno je v njej, nikoli ga ne bo izpustila. Prisegla je. Oči so ugasnile, a še vedno je čutila njegov pogled. Topel, kot poletni žarki, je božal njeno kožo, jo ljubkoval. Sklonila se je in položila venec na vlažna tla, na prst, ki je zdaj objemala njegovo telo, ko ga sama več ni mogla. V grlu se ji je ponovno naredila kepa in oči so jo začele skeleti. Vedela je, vsakič je bilo tako. Vsakič, kot da bi bilo prvič. Začele so se počasi, kot poletno deževje, ter se z vsakim vdihom stopnjevale. Polzele so po njenem licu in težko padale na mrzla tla. Vzela so ji ga. Vse, kar je kdaj ljubila. Opazovala je vrabca, ki je nedolžno pristal na vrhu nagrobnika in pogled uprl vanjo. Pomislila je, kako bi bilo vse pozabiti, pustiti za sabo in odleteti v nebo. Čutiti ničesar, razen vetra, ki bi se upiral udarcem njenih kril. Prosta. Svobodna. A kdo bi bila? Kaj bi bila, če ne bi čutila? Kaj če ne bi ljubila? Ni si predstavljala življenja brez ljubezni. Brez njega. A vseeno je tičala tukaj, brez vsega. Le bolečina in solze. Vrabec je ponovno odletel in se prepustil lahnemu vetriču, ki je mršil njene lase. Prav tako, kot jih je nekoč on. Še vedno je bil tukaj, nikoli je ne bi zapustil. Veter je nosil njegove pozdrave, toplo poletno sonce objeme in poljube. Z dlanjo je obrisala solze in pokleknila: »Ljubim te.« Besede so odzvanjale v tišini, v njeni duši. Položila je še en pogled na njegovo sliko, se dvignila in pripravila na odhod. »Se vidiva jutri,« je še dodala in s težkimi koraki zapustila pokopališče. Nazaj po isti sivi cesti. V isti vsakdan. Sama. Brez njegove dlani v njeni. Sledila ji je le senca, iz trenutka v trenutek daljša, dokler ni izginila skupaj s soncem, ki je potonilo za obzorje.

Ingrid Hrovat, 2. B

Ni lepšega kot vonj po jutranji kavi

» Anja, zbudi se! Avtobus boš zamudila. Peš boš šla!»

Kaj se je mama spet drla po stopnicah?! Sploh ne vem, zakaj me je ona klicala. Oče me vsako jutro, poln energije, kot da bi bil preveč opit od kave – zjutraj namreč po celi hiši pretirano diši po njej, nadira, da moram takoj vstati in iti v avto, da me odpelje do avtobusne postaje – po navadi vedno zamujam. V resnici postaje sploh nimamo. Za postajo imamo pločnik, ob katerem sta cesta in na drugi strani govorilnica. Kar žalostno, da si ne moremo privoščiti varnega postajališča, ki bi bilo varno tako za promet na cesti, zaradi stoječih avtobusov, kot za nas potnike, ki čakamo. Hitro sem nase navlekla oblačila, ki sem jih zagledala na kupu čistega perila, ki ga še nisem pospravila v omaro, in stekla po stopnicah. Na pol poti me je močno zbolela noga, spomnila sem se, da imam na desni mavec, ker sem si pred štirimi tedni zlomila gleženj, zato sem upočasnila korak in nerodno racala naprej. Obula sem se in sedla v očetov avto. Z očetovim sva šli zato, ker je zbolel in je moral ostati doma. Res čudno, po navadi nikoli ne zboli. Mama me je peljala na železniško postajo. Z vlakom sem se odpeljala v mesto. Ko sem prišla v šolo, se je pouk že začel. Dobila sem 10 minut neopravičenega pouka, super.

Bila je ura psihologije. Zdelo se mi je nenavadno vzdušje v razredu, zelo napeto. Morda se mi je tako zdelo, ker sem bila sama zelo živčna. Do začetka glavnega odmora sem bila čisto mirna, kot da mi ne bi danes živci še nič popustili. S sošolkami, s katerimi se največ družim, smo sedle na okensko polico, to je naš stalni prostor med malico, in klepetale. Ravno sem se smejala, ko sem dobila sporočilo po telefonu. V smehu sem ga odprla in ga prebrala. Ni mi bilo več tako smešno. Niti približno mi ni bilo zabavno. Obsedela sem na tisti mrzli polici in kot ohromelo bitje zijala drevo skozi okno. Kaj pa vem, zakaj sem gledala drevo, bilo je najbrž prva stvar, ko sem pogledala stran od telefona. Samo stran od njega sem hotela videti, drugam, nekam na lepše, nekam, kjer je očem prijaznejše in topleje. Dekleta so me spraševala, kaj je narobe. Kaj pa je bilo res narobe? Nisem se zavedala, kaj se je zgodilo, samo prebrala sem, bila sem daleč od tega, da bi dojela. Čez nekaj brezčasnih sekund sem še enkrat uzrla v telefon. Spet so me črke rezale kot koščki razbitega ogledala, ki so se zabadali in se obračali po očeh, jaz pa nisem mogla izpustiti niti najtišjega zvoka. Samo sedela sem. Še vedno.

Uspelo mi je zadihati. Pogledala sem k prijateljicam. Vse oči, hlastajoče za odgovori, so bile uprte vame. »Moja najboljša prijateljica je imela včeraj nesrečo. Baje je ni več.« V pričakovanju, kakšen bo njihov odziv, sem utihnila. Nasmehnile so se. Nasmihanje je preraslo v smeh, ta pa v velik in posmehljiv krohot. Postajalo mi je slabo, po rokah so mi začeli lesti mravljinici in noga, na kateri sem imela mavec, je postajala težja in težja. Hotela sem zbežati stran, a telo me ni ubogalo. Kot da bi imela skrite, zakopane korenine, ki se niso in niso hotele ločiti od svoje trde in domače prsti. Krohot je postajal večji in večji, bil je neznosen za moja ušesa. Nakar mi je uspelo! Zagnala sem se s police, a zadnje koreninice še niso vdale; padla sem po tleh.

»Anja? Zbudi se, zvezdica Zaspanka,« me je ogovorila profesorica psihologije, ko sem se prebudila. Očitno sem morala med uro zaspati. »Ne moreš takole spat med poukom, dragica,« se mi je prijazno nasmehnila in z njo tudi ves razred. Njen odziv me je zmedel. Zakaj je bila tako prijazna z menoj? Od kdaj so profesorji prijazni s teboj, če spiš med njihovimi urami? Pa še v prvi klopi sem bila. Ko se je smeh polegel, sem se vsa osramočena obrnila nazaj, da bi videla, če sem jaz točka, v katero vsi strmijo. Obrnila sem se, a v razredu ni bilo nikogar. Bili sva samo jaz in profesorica psihologije.

»Jan, ti odgovori na moje vprašanje,« je nato rekla profesorica. Toda kako naj ji odgovori na vprašanje, če ga sploh ni v razredu? Sploh pa, na kakšno vprašanje, saj je ves čas pisala na tablo!!!

»Anja, Anja! Zbudi se! Peš boš šla!« me je za roko tresel oče. V trenutku sem se vsa prepotena zbudila. Od olajšanja sem si najprej oblekla gromozansko velik nasmeh. Bile so samo nočne more, na srečo. Z razbijajočim srcem sem se oblekla in stekla, kot ptičica svobodno in lažje, po stopnicah. Mmmm in ta vonj. Ni lepšega kot vonj po jutranji kavi.

IZ DRUGEGA KOTA

Ime mi je. Pravzaprav nimam imena. Oziroma dali so mi ga drugi, vendar to ni moje ime. Mislim. Zanje je to moje ime, toda zame ni. Ah, saj ni pomembno. Ni vam treba razumeti, na koncu vam povem, kako so me imenovali, in vse vam bo jasno.

O svoji starosti ne bom govorila. Ko pomislim nanjo, me srce zaboli. Sicer vsi pravijo, da sem videti mlajša, to mi ugaja. V bistvu jim ni treba izvedeti, koliko let štejem. In kakor vsi razglablajo o mojih letih, kajti res nihče do sedaj jih natančno ne ve, tako tudi razglablajo, kako sem lepa. Ne da se hvalim! Resno vam pravim. In prav zato vam nočem povedati imena, ker bi se z njimi strinjali tudi vi in me poviševali, kakor da sem boginja. Pravijo, da sem najlepša od vseh svojih sester. Toda menim, da so tudi moje sestre lepe. Prav toliko kot jaz. Te imam zelo rada. Najbrž so one tudi edine moje prave prijateljice. Saj so tudi drugi prijazni do mene. Vsaj mislijo, da so. A ne spoštujejo me kot moje sestre, ne zanima jih, ko me kaj boli, in ne ponudijo mi obliža, ko krvavim. Ne ozirajo se, če sem žalostna, in ne vprašajo me, če potrebujem pomoč. Vendar jim kljub vsem tem stvarem, ki mi jih delajo, ne morem zameriti. Če jih ne bi poznala, bi jih občudovala in jih imela za nekakšne angele. Vsi so tako lepi in zase posebni. Prav vsi. Morda je ta njihova nesramnost pri njih mišljena drugače. Morda se oni tako odzovejo, ko vidijo nekoga, ki je žalosten, morda se oni tako spoštujejo med seboj.

Vendar to zame ni način. To ni spoštovanje, če se zmerjajo med seboj, čeprav v šali, in govorijo, da so vsi največji prijatelji nato pa se za hrbti obrekujejo. Mama mi je rekla, naj se pazim takih. Kaj če tudi o meni grdo govorijo? Kaj če me sploh ne marajo? Ne vem, kaj me vleče, da bi se družila z njimi. Vsi se morajo ves čas dokazovati, da ne potonejo, in vsi iščejo na drugih le napake in se iz teh norčujejo.

Vse stvari vrednotijo in razdelijo od najlepšega do najgršega, od najbolj cenenega do najdragocenejšega ... Včasih se jih prav trudim razumeti, pa mi ne uspeva. Toda če jih dobro opazujem, so vsi videti tako krhki in ranljivi. Hrepenijo po pravih prijateljstvih, po toplih besedah in bližini. Velikokrat jih vidim, kako se jim rosijo oči. Pravijo, da jočejo. Žalostni so, razočarani, morda jezni. Zmedena sem. Vsi hrepenijo in jočejo, vendar še sami sebi ne priznajo. Skrivajo sebe in svoja čustva pred drugimi, v bistvu pa se ne zavedajo, da jih težijo iste stvari. Prav čakam, da se nekdo opogumi in pove to na glas. Le tako bodo lahko spregledali. Saj bi to storila jaz, pa ne morem ... Sestre pravijo, da sem nora, ker se tako trudim zanje. Pravijo, da bi jih one že zdavnaj spodile od sebe. Toda menim, da si vsi zaslužimo še eno priložnost. To so oni že zapravili, priznam, vendar nočem obupati nad njimi. Koga bo skrbelo zanje, če ne mene? Včasih se res počutim kot njihova mama. Kaj če so res oni moji otroci? Ah, niso. Ne domišljaj si. Vendar tako jih imam rada. Le zakaj? Prav nič posebno lepega mi niso rekli, ne dali. Nič. Le nehote so se dotaknili mojega srca. Vedno bom skrbela za njih, jih čuvala in hranila kakor njihova prava mati. Vendar bojim se, da če se bom trudila za njihovo dobro le jaz, to ne bo dovolj. Prosila bi jih le ...

Naj ne uničujejo mojega plašča, ker me sicer zebe. Teh malih drevesc, za katere sem tako dolgo rabila, da zrastejo v velika, mogočna in košata drevesa. Grejejo me. Naj ne onesnažujejo mojih rek in morij. Ta so mi pomembna kot njihova kri. In ta zatohli vonj. Ne vem, kaj počnejo. Iz velikih cevi bruha ven. Komaj diham. Saj me bodo še zadušili. In še toliko je stvari, ki bi jih lahko naštel. Pa saj vedo ... Kaj res mislijo, da me to nič ne boli?

In kakor sem vam obljubila na začetku, se bom predstavila. Ime so mi dali oni, ki sami sebe imenujejo ljudje. Imenovali so me Zemlja.

Po
svetu

Črni metulji

Mineva 80 let od rojstva južnoafriške pesnice in pisateljice

Rodila se je 19. septembra 1933 v mestecu Douglas, v provinci Northern Cape. Njen oče, dr. Abraham Jonker, je bil politik, član parlamenta in eden vidnejših članov nacionalne stranke, ki je v državi goreče zagovarjala rasno ločevanje oz. apartheid. Ingrid je začela pisati pesmi, ko je bila stara komaj šest let. Leta 1943 ji je umrla mati Beatrice v psihiatrični bolnišnici Valkenberg v Cape Townu. Svojo prvo pesniško zbirko *Na die somer* (Za poletjem) je izdala pri trinajstih in južnoafriška javnost je postala pozorna nanjo. V srednji šoli je objavljala v šolskem časniku in si začela dopisovati z že uveljavljenim pesnikom in pisateljem D. J. Oppermanom, ki je zelo vplival na stil, slog in strukturo njenih poznejših del.

Pri devetnajstih je izšla njena druga zbirka pesmi, *Ontvlugting* (Pobeg), ki je bila dobro sprejeta v sicer konservativnih afrikanerskih krogih. Leta 1956 se je poročila s Pietrom Venterjem in preselila sta se v Johannesburg, kjer se jima je rodila hči Simone. Po treh letih je njun zakon razpadel in Ingrid se je z otrokom vrnila v Cape Town. Z očetom se nista razumela, saj je Ingrid nasprotovala apartheidu; ko so se o njenem odnosu z očetom razpisali mediji, se je oče javno odrekel in zanimal, da je Ingrid njegova hči. Ponižana in ranjena se je zatekla v ljubezenski trikotnik z dvema pisateljema; to sta bila Jack Cope in André Brink. Zanosila je, a je plod splavila. S tem dejanjem je v duhu takratnih predpisov kot državljanka Republike Južne Afrike storila sramotno in težko kaznivo dejanje, za katerega je bila zagrožena dolgoletna zaporna kazen.

Državni urad za cenzuro jo je nekajkrat opomnil, da nekatere njene pesmi niso primerne za objavo, zato naj jih raje umakne (sicer je oblast objave »problematičnih« besedil na različne načine ovirala in v nedogled zavlačevala z izdajanjem dovoljenj). Ingrid pa je ostala neomajna in je večinoma dosegla, da so bile pesmi naposled objavljene z minimalnimi spremembami besedila, toda s časovnim zamikom. Za zbirko pesmi *Rook en oker* (Dim in okra) je prejela mednarodno nagrado (tudi denarno) za najboljšo literarno delo v afrikanščini v letu 1963. Obenem je dobila še Oppenheimerjevo štipendijo, kar ji je omogočilo uresničitev težko pričakovanega potovanja in študija sodobne književnosti v Evropi. Tam se ji je pridružil pisatelj André Brink (sicer že poročen moški). Njuna zveza ni dolgo zdržala in Ingrid ter André sta se, vsak zase, vrnila v Cape Town.

Življenje v Južni Afriki je zarezalo v dušo in srce Ingrid Jonker številne in boleče brazgotine: mamina smrt, odnos z očetom, splav, apartheid, eksistencialne težave in represija v državi, poboj demonstrantov v Sharpevilleu, smrt temnopoltega otroka, ki ga je, v materinem naročju, ustrelil vojak v Nyangi, kar je Ingrid videla na lastne oči (!); sinergija teh dogodkov ji je naposled pobrala še zadnjo trohico volje do življenja.

19. julija 1965, nekaj minut čez polnoč, je novinar Sunday Expressa Terry Herbst opazil Ingrid na cesti, ki je vodila ob obali – videti je bila izčrpana; poklicala ga je po imenu:

»Oprostite, ker Vas nadlegujem ... prosim Vas, govorite z mano ... ne zmorem več, vsemu bom naredila konec. Ponudil se je, da jo lahko pospremi domov. »Ne morem več tja, čakajo me ... vse sem že uredila ...« Na vprašanje, kaj lahko še stori zanjo, je odvrnila: »Nihče mi več ne more pomagati, vsi so mi obrnili hrbet ...« Ponudil ji je cigareto, a jo je odklonila. »Vsaj dobro se naspote, boste videli zjutraj, ni ga čez dober spanec ...« Dejala je: »Da, kmalu se bom do sitega naspala ...« Nato se je zdrznila, pogledala proti mestu in rekla: »Zdaj moram iti, predolgo sem že zunaj, iskali me bodo ... hvala Vam!« In vzela jo je noč.

Kmalu potem so jo zalotili, kako je neopazno skušala zapustiti psihiatrično bolnišnico, kjer se je zdravila zaradi hude depresivne motnje, a je varnostnik bosonogo Ingrid odpeljal nazaj v sobo. Sredi noči je znova poskusila in tokrat ji je uspelo priti do plaže v Cape Townu, kjer je zabredla v vodo in odplavala proti odprtemu

morju; tam je omagala in utonila; reševalci so njeno truplo našli zjutraj v Atlantskem oceanu. Njen pogreb je policija označila za tvegan dogodek, tam zbrane ljudi pa za nelegalen shod, zato je prepovedala kakršenkoli govor. Razen družinskih članov, sorodnikov in prijateljev so se pogreba udeležili številni predstavniki kulturne elite, bolj znanih pod skupnim imenom Die sestigers (Šestdesetariji), in še nekaj policijskih agentov, preoblečenih v civilna oblačila.

V nekem trenutku je pisatelj Jack Cope (Ingrid je nanj naslovila svoje poslovilno pismo) ves objokan omahnil na krsto v grobu, da sta ga dva možakarja le trudoma spravila ven ...

Po njeni smrti so objavili še njeno zadnjo in nedokončano zbirko pod naslovom Kantelson (Prekucnjeno sonce). Njeno literarno zapuščino danes hranijo v Nacionalnem muzeju za angleško literaturo v Grahamstownu. Dne 24. maja 1994 je Nelson Mandela začel svoj nastopni govor v parlamentu z deklamacijo pesmi Ingrid Jonker. Na pobudo temnopoltega predsednika države je vlada odlikovala I. Jonker za izjemen prispevek k nacionalni in svetovni literaturi ter zavzemanje za človekove pravice in demokracijo.

Na Nizozemskem so se Ingrid spomnili tako, da so leta 2011 posneli celovečerni film o njenem življenju in delu. Filmu so dali naslov Črni metulji (Black Butterflies), glavno vlogo pa so zaupali igralki Carice van Houten.

L'art poétique

Om myself weg te bêre soos 'n geheim
in 'n slaap van lammers en van steggies
Om myself te bêre
in die saluut van 'n groot skip
Weg te bêre
in die geweld van 'n eenvoudige herinnering
in jou verdrinkte hande
om myself weg te bêre in my woord.

Poetična umetnost

Pri sebi se skrijem tako
kot je skrita skrivnost
v jagenjčkov snu
in v stopničkah čez plot se skrijem
skrijem se v pozdravu velike ladje
in v silini navadnega spominka
v tvojih dlaneh napojenih
se skrijem pri sebi
v besedi mi lastni.

Robert Šupe, prof.

Večne modrosti

Besede iz srca sežejo do srca, besede z jezika sežejo najdlje do ušes.
(arabski)

Raztreseni riž lahko pobereš, izrečene besede ne moreš vzeti nazaj.
(korejski)

Mlin lepo ropota, toda kje je moka?
(nemški)

Besede so pritlikavci, zgledi velikani.
(nemški)

Krava brez mleka glasno muka.
(tadžiški)

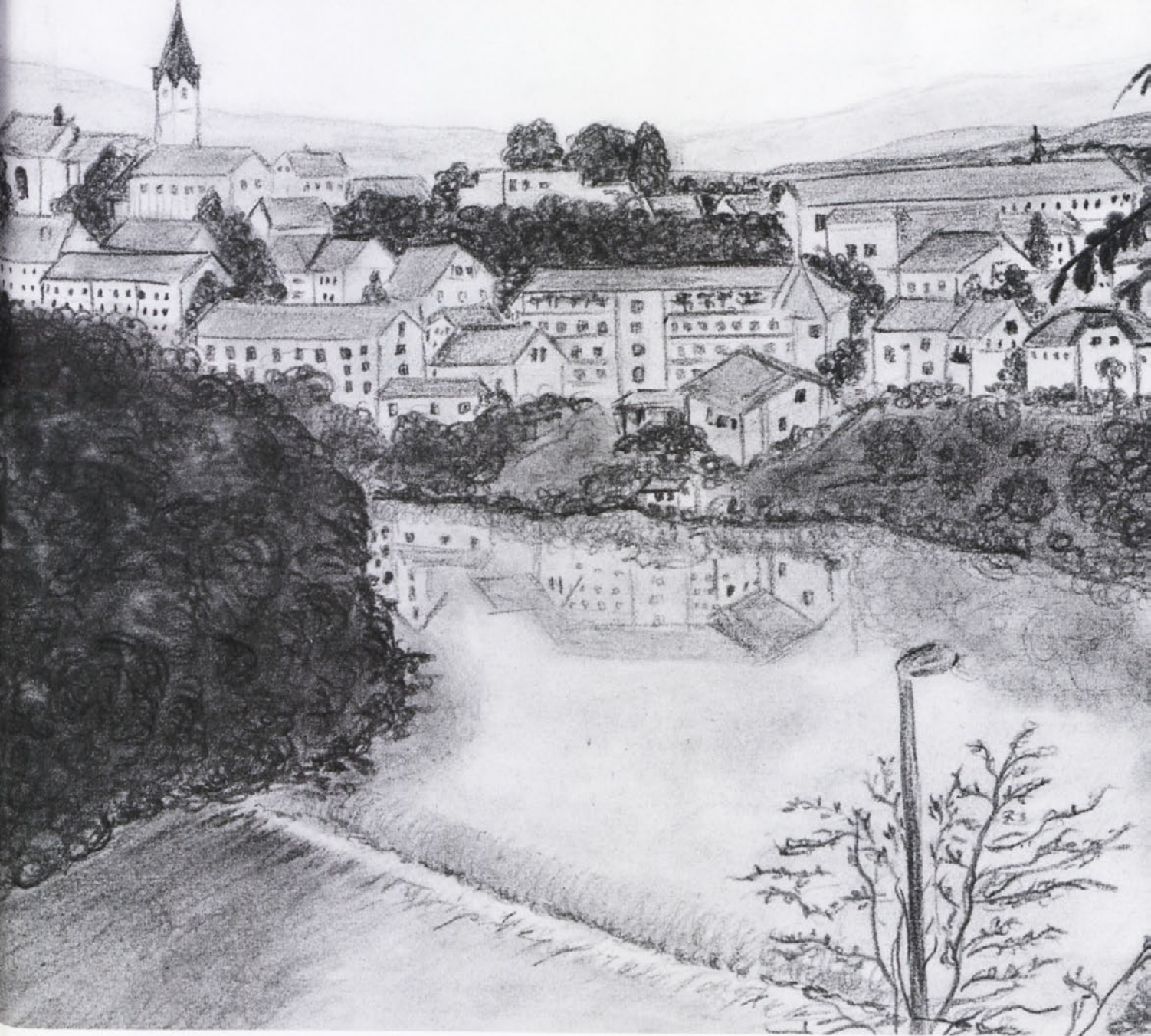
Sladke besede niso prepričljive, prepričljive niso sladke.
(kitajski)

Za zlat voz se zmeraj najde zlat klin, za lesenega samo leseni.
(slovaški)

Velike bolečine so neme.
(italijanski)

Na krotkega osla vsi natovarjajo.
(nemški)

Ne proži puščice, če veš, da ne boš zadel cilja.
(ruski)

8 Katarina Mlakar: risba Novega mesta, oglje

Ob člankih in fotografijah v Stezicah manjkajo naslednji podatki:

str. 6: foto: Tomaž Levičar

str. 12: Viri in literatura:

250 let Gimnazije Novo mesto 1746–1996. Miloš Jakopec. 132 let gimnazijskih glasil.

Novo mesto: Gimnazija Novo mesto, 1996.

250 let Gimnazije Novo mesto 1746–1996. Miloš Jakopec. Bibliografija gimnazijskih glasil.

Novo mesto: Gimnazija Novo mesto, 1996.

str. 13: Marinka in Janez Kramar (vir spletna stran MO Novo mesto)

str. 14: Podelitev priznanja častni občan Novega mesta (vir spletna stran MO Novo mesto)

str. 16, 17: Igor Lukšič (vir internet)

str. 24, 25: foto: Nika Bratkovič

str. 32-35: slika posterja s spletne strani IMDb

str. 36, 38: Nejc Gazvoda (vir internet)

str. 42: avtor ilustracije je Uroš Topić

str. 66: Ingrid Jonker (vir internet)

str. 68: po izboru Roberta Šupeta.

Hvala za razumevanje

Sk 1
STEZICE

II 16756/2013/14

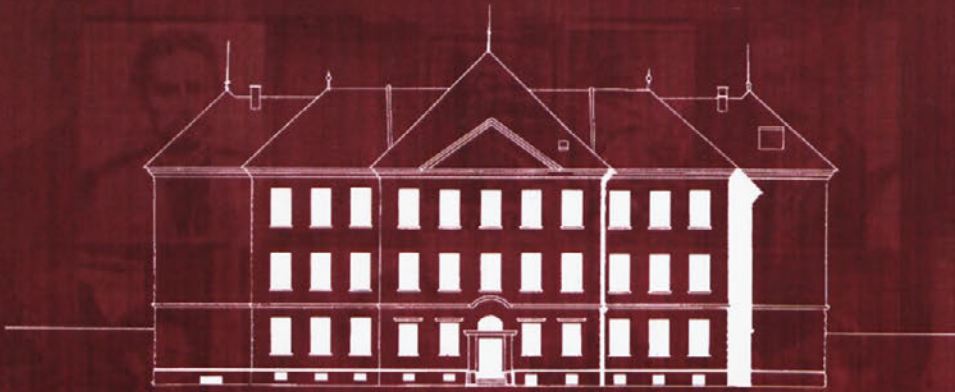

201403222, 1

COBISS o

KNJIŽNICA N. JANCNA
študijski oddeljek

1746

GIMNAZIJA NOVO MESTO

PIETATI LITTERISQUE

ŠOLSKO LETO 2013/2014

ŠTEVILKA 1